

2010

SCENKONST VÄSTERNORRLAND
VERKSAMHETSBERÄTTELSE

Innehåll

ANSVARIG UTGIVARE: Mikael Flodström, TEXTER: Birgitta Ulming & Kikki Wahlbeck
ART DIRECTOR OCH FOTOGRAF: Lia Jacobi, ÖVRIGA FOTOGRAFER: Andreas Näsholm, Frederick Glasier, Chrisander Brun,
Alexandra Medianikova, Måns Berthas, Petra Berggren, Linn Marfeldt, Tina Svingstedt, Per Lindberg,
Anka Gujiabidze, Annica Nordlund, Alvaro Tapia, Louisa Sundell, Fredrik Norén, Marall Nasiri m fl

VD HAR ORDET

Ett viktigt år på flera sätt	3
------------------------------------	---

SCENKONST VÄSTERNORRLAND

Vi vill beröra, inspirera och berika	4
Vi har en viktig roll för regionens utveckling	7
Det är i skolan vi kan nå alla barn	9
Scenkonstbiennalen	10
Fokusår i vänkommun	11

DANS

Dans Västernorrland & Norrdans	12
Rivna hierarkier och kommunikation med publiken	14
Nya dansare skapar konstnärlig bredd	18
Rörelse utan innebandyklubba eller orienteringskarta	21
Produktioner 2019	22
Normkreativitet ska genomsyra hela Norrdans	23

FILM

Film Västernorrland	24
Barn- och ungaperspektivet genomsyrar hela verksamheten ...	26
Positiva resultat när filmens EU-projekt summeras	29
Nya internationella filmfestivalen – en aktör inom branschen ...	30
Den dokumentära berättelsen är stark i länet	32
Produktioner 2019	35

MUSIK

Musik Västernorrland & Nordiska Kammarorkestern	36
Vi finns för publikens skull	38
Unika scener för jazz och folk- och världsmusik	40
En sammansvetsad orkester där spelglädjen lyser igenom	43
Brobygg och sänkta trösklar till ung som gammal	44
Stjärnglans mitt i vardagen	48
Produktioner 2019	49

TEATER

Teater Västernorrland	50
Scenkonst inifrån barns och ungas eget perspektiv	52
Svängig musikal med viktigt budskap	55
Länsregissör utvecklar 30 amatörföreningar i länet	59
Välkomna hem till oss	60
Produktioner 2019	61

ÅRSREDOVISNING

Mot en framtid i förändring	62
Mål och målluppfyllelse & Ekonomisk översikt	63
Resultaträkning & Kassaflödesanalys	64
Balansräkning	65
Noter	66

Vd har ordet Ett viktigt år på flera sätt

2019 har varit ett viktigt år för konsten. Inte bara för oss lokalt och regionalt – utan även nationellt. Kulturpolitiken har seglat upp som en angelägen fråga i debatten. I flera kommuner i Sverige har det under året visat sig att politiker inte alls vet vad "armlängds avstånd" betyder. Principiella frågor som konstnärlig frihet, fri från politisk påverkan, är tyvärr inte längre en självklarhet. Att vi fortsätter att debattera det kommer att vara avgörande för utvecklingen av såväl konst som kultur i framtiden. En helt klart brännande fråga!

På hemmaplan kan vi summera flera både viktiga och roliga händelser. Föreställningen **Proxy** har nominerats till Svenska teaterkritikers förenings danspris 2019. Det är ett fint sätt att sätta Norrdans och Västernorrland på kartan. Under året har vi också startat en riktigt bra dialog med Härnösands kommun om Norrdans lokaler. Film Västernorrlands EU-projekt som drivits 2016-2019 har varit framgångsrikt. Vi ser hoppfullt på framtiden och tror att fortsatt satsning på filmnäringen kommer att få Västernorrlands kreativa näringsliv att växa.

Teater Västernorrlands långsiktiga satsning på familjeföreställningar har visat sig mycket lyckosam - **Pelle Svanslös** blev en formidabel publiksuccé. Och när vi nu arbetar för att ta ut familjeföreställningarna i hela länet kommer vi att nå ännu fler länsbor. Vi har också sett en ökning av vår konsertpublik och ett ökat intresse för Nordiska Kammarorkestern. Nu saknar vi bara ett riktigt konserthus i Sundsvall så kommer det här att bli riktigt bra. Nu blickar vi framåt mot 2020 och vår ambition är att fortsätta vara en stark aktör som utvecklar Västernorrland till en attraktiv plats att leva och verka på!

Mikael Flodström

- VD Scenkonst Västernorrland

**Vår vision är att
beröra, inspirera och
berika människor
genom att skapa
och erbjuda
konstupplevelser
i världsklass.
För att ge näring
till människors själar.
För en bättre värld.**

Syfte » Bolaget ska arbeta för att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund och att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla verksamheten. Bolaget ska även arbeta för att utveckla Sundsvall till ett regionalt centrum för scenkonst med en verksamhet som gynnar hela länet.

Ändamål » Bolaget ska med allmännyttigt syfte och inom ramen för den kommunala kompetensen bedriva och organisera professionell verksamhet inom musik-, teater-, dans- och filmkonstområdet, genom att producera, förmedla, främja och utveckla verksamheten och därmed förenlig icke professionell och närstående scenisk och kulturell verksamhet.

Dans

Martin Forsberg

Jag fullkomligt älskar att Norrdans är hela Norrlands danskompani! På min arbetsplats finns hela världen i en skön blandning med ett ångermanländskt lugn. Jag älskar att vi är relativt få med ett gigantiskt uppdrag. Att vi varje dag måste förhandla mellan vår mission och vår vision. Norrdans är ditt. Det är hos oss du kan låta dina spegelneuroner bli aktiverade. Glittrande resor mellan magens fjärlar och abstraktionernas förvirrande landskap. Jag vill att Norrdans tar din hand och leder dig: in, ut, bortom och hem, genom tid och rum och kroppens alla lager.

Film

Marie Nilsson

Film Västernorrlands vision är att skapa en attraktiv, hållbar och kreativ filmregion med stor lyskraft och framgång. Där barn och unga har goda kunskaper om film och ges möjlighet till eget skapande. Där filmarnas berättelser och idéer tas tillvara och talanger får möjlighet att utvecklas. En filmfond skulle utveckla länets kreatörer, borga för att längre produktioner för film och tv kontinuerligt skapas här och bidra till att filmisk magi från Västernorrland sprids över hela världen.

Vi vill beröra, inspirera och berika

Teater

Lena Engqvist Forslund

Vår konstnärliga vision för teatern handlar om att utveckla mötet med publiken och vi vill på så sätt nå en bredare publik. Att med humor och spänning leverera angelägna berättelser som tar avstamp i teman som jämställdhet, utanförskap och HBTQ-frågor samt frågor om identitet för västernorrälänningen. Att med kunskap om, och intresse för aktuella samhällsfrågor, möta både barn, ungdomar och vuxna. Vi strävar efter hög konstnärlig nivå och att inkludera musiken som uttrycksmedel i våra produktioner.

Musik

Elisabet Ljungar

Det lilla embryots första förnimmelse är musik – rytmen av mammans hjärtslag. Musik följer oss sedan genom hela livet. Den öppnar slussar till ett rikt känslspektrum, bygger broar mellan människor och kulturer. Utan musik stannar världen. Västernorrlands alla invånare ska ha tillgång till den musik vi skapar. I år har vi breddat verksamheten ytterligare: 6-åringar får lära känna Nordiska Kammarorkestern på nära håll, vi spelar inom palliativvården, vi ökar antalet konserter i offentliga miljöer. Allt för att skapa fler möten i alla upptänkliga sammanhang.

Hållbarhet – så jobbar vi

Vi arbetar med att successivt byta ut våra fordon och 2019 tillkom den första bilen som körs på HVO – biobränsle – vilket innebär förnybar diesel. På tekniksidan arbetar vi med att delvis byta ut strålkastare mot LED. Men frågan är komplex då produktionsledet bör räknas in i den totala miljövinsten. Nationellt börjar detta lyftas och området följs med stort intresse. Under året har arbetet med att ta fram lösningar för källsortering i våra tre hus prioriterats. Bolaget tar också ett stort ansvar för social hållbarhet och har ett nära samarbete med Arbetsförmedlingen.

Digital kommunikation

2019 blev året då vi började arbeta utifrån en ny strategi för sociala medier. Sammanlagt driver marknadsavdelningen 14 olika konton i sociala medier och strategin har gått ut på att ha ett personligt tilltal.

- Vi ville formulera en kärnfull strategi som alla kan komma ihåg. Vi har också systematiskt arbetat med att förankra den på alla avdelningar och för all personal. Mål sattes i början av året för de 14 kanalerna och när vi nu summerat året kan vi se att vi ökat antalet följare med 6450 personer. Det är viktigt att vi når ut med det bolaget gör, säger Birgitta Ulming, kommunikation- och marknadschef för Scenkonst Västernorrland.

I december startade ett samarbete med företaget Zyns som jobbar med att optimera Scenkonst Västernorrlands närvaro i digitala kanaler. De kommer att hjälpa oss analysera och utveckla hur vi på ett ännu bättre sätt når länets invånare digitalt.

88%

av medarbetarna är motiverade eller nöjda med sitt jobb visar den årliga medarbetarundersökningen.

3,54%

var sjukfrånvaron på den ordinarie arbetstiden under 2019. Målet är att ligga under 4%.

Stress, HBTQ, digitalisering, hållbarhet

Att satsa på utbildning för personalen prioriteras högt. Under året har fyra utbildningsdagar hållits för alla medarbetare. I maj anlätades två externa föreläsare. Karol Vieker som jobbar som jämlikhets- och mångfaldsansvarig på Handels-högskolan föreläste om HBTQ-perspektivet och Dan Hasson, forskare och doktor i stresshantering, lärde oss om hur stress fungerar – såväl negativt som positivt.

I augusti samlades hela bolaget kring en dag om digitalisering och sociala medier. Journalisten och den digitala profilen Frida Boisen föreläste om sociala medier som verktyg och Katarina Gidlund, forskare från MIUN, lyfte digitaliseringen ur ett samhällsperspektiv. Marknadsavdelningen presenterade strategin för sociala medier och idéer spånades. I december sattes fokus på hållbarhet och vi lyssnade till Region Västernorrlands hållbarhetschef Sofia Mackin. Även en workshop genomfördes för att arbeta med de olika hållbarhetsperspektiven.

Vi har en viktig roll för regionens utveckling

2019 fick bolaget ett nytt ägardirektiv. Ett ägardirektiv som både sporrar till utveckling men som också ställer oss inför utmaningar. Nytt är att vi ska verka för att bidra till att de sociala skillnaderna i levnadsvillkor utjämnas och minska skillnaderna i kulturutbudet mellan stad och landsbygd. Vi ska främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur. Tillsammans med kommunerna ska vi samordna och utveckla regionala mötesplatser för ungdomars kulturutövande. Och, vi ska utveckla arbetet med kultur och hälsa och särskilt kultur för äldre.

- Det blir tydligt att vi med alla våra verksamheter ses som en viktig aktör för att göra skillnad för länets invånare. Det är vi naturligtvis glada över och något som vi tar på största allvar. Samtidigt ställer det utmanande krav på våra prioriteringar, säger Mikael Flodström, vd för Scenkonst Västernorrland.

Under året har vi arbetat med att kartlägga hur vi ska ta oss an dessa nya utmaningar. Både genom att lyfta redan etablerade aktiviteter och metoder, men också genom att formulera en handlingsplan för vidare steg.

När det gäller att minska skillnaderna mellan stad och landsbygd krävs dialog med kommunernas lokallållare för att möjliggöra att våra produktioner kan tas emot på likvärdiga sätt. Nyttänk och kreativitet när det gäller spelplatser och repertoarläggning är ett annat sätt.

Redan idag erbjuder vi ett stort antal mötesplatser för ungas kulturutövande inom alla våra konstformer. Under året har vi även inom projektet *Kultur Crew* utvecklat nya former för genomförandet av de

lokala och den regionala UKM-festivalen i syfte att stötta kommunerna.

- Med flera specifika målsättningar behövs ökade resurser för att alla dessa satsningar ska kunna göra långsiktig och avgörande påverkan istället för att bara vara punktinsatser, säger Mikael Flodström.

Att såväl utöva som uppleva kultur och konst är utvecklande och skapar välmående hos människor i alla åldrar. Vi vet att vår verksamhet bidrar till goda levnadsvillkor och ökad hälsa.

- När det gäller kultur och hälsa med fokus på de äldre har vi goda erfarenheter genom Nordiska Blåsarkvintettens arbete med konserter på äldreboenden. Vi ser fram emot att utveckla och bredda insatserna för målgruppen under kommande år.

Mötesplatser för ungas kulturutövande:

- Skapa dans
- LUST (Länsungdomsstorbandet)
- Story Filmfestival
- SLUSK (Länsungdomskören)
- LUT (Länsungdomsfilmteamet)
- Mittfolk
- LÄNK
- Musik-Klivet
- Låtverkstad
- Höga Kusten Jazzvecka
- Länsfilmfestivalen

Kultur Crew – framtidens arrangörer

Tillsammans med Riksteatern Västernorrland och hemslöjds-konsulenter på Västernorrlands museum driver Scenkonst Västernorrland projektet **Kultur Crew** där ungdomar lär sig att arrangera kulturevenemang. Ungdomar mellan 13-18 år får under fyra dagar utbildning inom planering, ekonomi, teknik, säkerhet kring evenemang och marknadsföring. De får också tips och råd kring att söka stöd för sitt arrangemang. Under året har drygt 25 ungdomar från Ånge, Sundsvall och Timrå utbildats och dragit igång egna arrangemang. Deltagarna har särskilt uppskattat att träffa likasinnade och få en kontakt med det professionella kulturlivet och menar även att presentation inför publik och att ta eget ansvar bidrar till personlig utveckling.

Utbudsdag för barn och unga

Jojo-dagen arrangeras varje år för att presentera kommande läsårs utbud av dans, film, hemslöjd, konst, kulturarv, litteratur, musik och teater för skola och andra arrangörer av barnkultur. Årets upplaga arrangerade vi i Örnsköldsvik i samarbete med Örnsköldsviks kommun och Region Västernorrland. Cirka 50 vuxna och 60 elever tog del av de presentationer och kortare utdrag ur föreställningar och konserter som visades samt deltog i workshopar och möten. Utvärderingen visar att dagen var mycket uppskattad och bjöd på inspiration och god stämning.

Kulturkonsulent-nätverk

Personal som arbetar främjande inom bolagets alla konstformer ingår i ett nätverk tillsammans med konsulenter inom hemslöjd, konst, litteratur och kulturarv. Där finns möjlighet att lyfta gemensamma frågor och utmaningar och utvecklas tillsammans.

Samarbeten med utbildningar

Genom ett samarbete med Mittuniversitetet får studenter vid lärarprogrammen möta en konstnärlig upplevelse under utbildningens första veckor. I januari deltog de vid en skolföreställning av Teater Västernorrlands **Pelle Svanslös** och i september mötte de Norrdans i ett work-in-progress och danschef Martin Forsberg höll en föreläsning om samtida dans. Studenter på förskolläraryrket får även en föreläsning om filmpedagogik och filmkunnighet av Film Västernorrland under utbildningen.

- Det är viktigt att framtidens lärare har erfarenhet av och kunskap om konstnärliga uttrycksätt och hur de bidrar till barns lärande och utveckling, säger Maria Grönfeldt Thörnberg, strateg och samordnare på Scenkonst Västernorrland.

Utöver detta samarbetar alla konstnärliga enheter inom Scenkonst Västernorrland med inriktade utbildningar på olika nivåer. Till exempel Härnösands Folkhögskola, Ålsta Folkhögskola, Skvaderns gymnasium och Härnösands gymnasium.

27 340

barn upp till 18 år nådde vi med vår verksamhet under skoltid.

Under 2019 har vi utvecklat vår lovverksamhet i samarbete med kommunerna.

12 333

barn upp till 18 år nådde vi med våra aktiviteter under fritiden.

Genom Kultur Crew möjliggör vi att ungdomar bygger egna nätverk inom och utanför kommungränserna.

- Maria Grönfeldt Thörnberg, strateg och samordnare

Elever från Bredsands skola deltar i Film Västernorrlands workshop Vi gör film!

Det är i skolan vi kan nå alla barn

Hos Scenkonst Västernorrland är arbetet med barn och unga högt prioriterat. En egen dialogmodell har arbetats fram och idag fungerar samarbetet med länets alla kommuner väldigt bra. Och skolan är den viktigaste plattformen.

– För oss är det oerhört viktigt att alla barn har samma möjlighet att ta del av konstnärliga upplevelser. Det är bara genom skolan som vi har möjlighet att möta barn med olika socio-ekonomisk och kulturell bakgrund och det är viktigt om vi ska kunna bidra till att utjämna skillnader i levnadsvillkor, säger Maria Grönfeldt Thörnberg, strateg och samordnare, Scenkonst Västernorrland.

I november 2019 besökte hon *Mittnordiska kulturdagarna* i Jakobstad i Finland för att föreläsa om hur Scenkonst Västernorrland tillsammans med kommunerna systematiskt samarbetar för scenkonstupplevelser i skolan. Representanter från kommunerna träffas regelbundet i dialogmöten varje termin för att tillsammans med oss utvärdera de aktiviteter som Scenkonst Västernorrland levererat inom dans, film, musik och teater. Då blickar man också framåt och pratar om repertoarplaner, där behov och önskemål från skolan utgör viktiga inspel. Tillsammans arbetar man för en jämlik tillgång till kultur.

– Det är en ovärderlig hjälp att kunna bolla idéer med personer inom de olika genrerna/uttrycken. Förutom det kontinuerliga arbetet med kontakter och frågor angående produktioner, arrangeras även mötesplatser där vi som arbetar med kultur för barn och unga i olika kommuner träffas. Då utvecklas vi tillsammans, säger Cecilia Jacobsson, kulturpedagog på Kulturskolan i Sollefteå.

2019 års upplaga av *Scenkonst i skolan-dagen* hade fokus på för- och efterarbetet i samband med att elever möter scenkonst. Ett arbete med att utveckla lärarhandledningarna har påbörjats och länets lärare har fått besvara en enkät om vad de tycker är viktigt i ett sådant material.

– Att vi lyssnar på lärare, elever och *Skapande skola*-samordnare och tar till oss det vi får höra för att sedan kunna utveckla vår verksamhet är den absolut viktigaste pusselbiten i samverkan med skolan, säger Maria Grönfeldt Thörnberg.

Det pågår också ett aktivt arbete med att bredda deltagandet i bolagets olika fritidsaktiviteter.

– Det ställer höga krav på oss att vi utvecklar våra metoder och vårt sätt att nå ut, säger hon.

Scenkonstbiennalen

– unik festival i Sundsvall och Härnösand

SCENKONSTBIENNALEN
Branschens största mötesplats
som arrangeras vartannat år sedan
1993 av Scensverige tillsammans
med en värdkulturinstitution,
värdkommun och i samverkan
med respektive region.

Scenkonstbiennalen i
Sundsvall och Härnösand 2019
hade en stark lokal förankring och
finansierades av Statens Kulturråd,
Region Västernorrland, Sundsvalls
Kommun, Härnösands Kommun,
Scenkonst Västernorrland,
Scensverige och
Svenska Institutet.

Att stå värd för Sveriges största branschträff händer bara en gång.
Och för Scenkonst Västernorrland hände det 2019, närmare bestämt
mellan den 14 och 19 maj då 1500 besökare från 16 olika länder
gästade Sundsvall och Härnösand.

Majsol, vårvärme och fantastisk scenkonst under en hel vecka. Inram-
ningen kunde inte ha varit bättre. Scenkonst Västernorrlands vision är
att erbjuda konstupplevelser i världsklass och när det stod klart att
bolaget skulle stå som värd för *Scenkonstbiennalen 2019* var det givet
att arbeta mot att erbjuda ett värdskap i världsklass.

– Förutom att alla våra medarbetare arbetade med biennalen hade
vi fantastisk hjälp av 40-talet ideella funktionärer som tillsammans
med oss kunde erbjuda service till alla deltagare. Det fick vi också fin
feedback på – besökarna gillade Sundsvall och Härnösand. Det sätter
fingret på att vår verksamhet är viktig för besöksnäringen i länet,
säger Mikael Flodström, vd.

Till årets biennal hade flera stora produktioner valts ut av urvalskommittén.
Exempelvis kunde såväl branschbesökare som den offentliga publiken
ta del av Kungliga Operans föreställning **När då då** i Tonhallen i Sundsvall.
Och på Härnösands Teater spelade Dramatens **Stolarna**. Totalt 22 olika
produktioner spelade under biennalen, inklusive två studentproduktioner
från de konstnärliga högskolorna i Luleå och Malmö samt tre internationella
gästspel från Tyskland, Danmark och Libanon. Invigningsföreställningen
i Tonhallen var ett samarbete mellan tre av bolagets konstnärliga verk-
samsghetsgrenar. Det blev en fin mix av dans, musik och teater. I egen-
skap av värdinstitution spelade Teater Västernorrland **I huvudet på Alfild**
Agrell och Norrdans gav **Black Forest**.

Under veckan arbetade bolagets marknadsavdelning hårt med att följa
och dokumentera det som hände i form av bland annat 60 föreställnings-
tillfällen och 138 seminariepunkter och workshopar.

– Vi bestämde oss för att försöka lyfta fram alla produktioner som
gästade biennalen. Det innebar att vi producerade sammanlagt
21 rörliga inslag för sociala medier under en vecka. Filmerna fick stor
spridning som var positiv både för oss som arbetsgivare, men också
för Sundsvall och Härnösand som värdstäder, säger Birgitta Ulming,
kommunikation- och marknadschef.

SCENKONST
BIENNALEN

Under Scenkonstbiennalen fylldes Sundsvall och Härnösand av föreställningar och seminarier och Kultur- och demokratiminister Amanda Lind gästade festivalen.

Fokusår i vänkommun

– ett sätt att lyfta det lokala kulturlivet

Genom Fokusår i Vänkommun stärks det lokala kulturlivet.

Samverkan är ett av ledorden i dagens kulturliv. Syftet med arbetssättet *Fokusår i vänkommun* är att ytterligare förstärka samverkan mellan Scenkonst Västernorrlands professionella kulturarbetare och det lokala kulturlivet i länets kommuner.

I metoden ingår att varje kommun under ett läsår får möjlighet att fördjupa sin samverkan med en av våra konstformer enligt ett rullande schema. Här finns även litteratur, hemslöjd och bildkonst representerade genom samverkan med regionala kulturkonsulenter.

– Vi kommer närmare kommunerna och lär känna varandra bättre när vi jobbar tätare ihop under ett fokusår, säger Anna Zachrisson, projektledare, Musik Västernorrland.

Genom metoden kan vi fokusera på en kommun i taget och det kan vara en väg till fördjupade kontakter och nya samarbeten.

– Med gemensamma resurser kan vi ge det där lilla extra som kan göra skillnad och vara ett lyft för människorna och för kommunens kulturliv, säger Anna Zachrisson.

Under läsåret 18/19 var musikavdelningens vänkommun Kramfors. Det arbetet avslutades med en stor konsert med cirka 250 medverkande och över 500 i publiken. Kommunalrådet invigde högtidligt denna helkväll där bland andra kulturskoleelever, Kramfors Storband, kompositionselever från Hola Folkhögskola, Kramfors Dragspelsklubb och 100 körsångare sjöng och spelade tillsammans med Nordiska Kammarorkestern.

– Det blev verkligen ett allkonstverk och ett bevis på vad vi kan åstadkomma när vi samarbetar med aktörer från kommunernas egna kulturliv, säger Anna Zachrisson.

Hösten 2019 drog fokusarbetet i Ånge igång. Det inleddes med att Nordiska Kammarorkestern spelade för skolelever i Ljungaverk, Ånge och Bräcke och följdes upp av föreställningen **Hyllning till Hillevi** där publiken får följa Hillevi Öbergs liv. Hillevi föddes i Borgsjö utanför Ånge och var som 18-åring den enda kvinnliga fiolspelaren på en spelmantävling i Sundsvalls Stadshussalong 1918. Under hösten fortsatte fokusåret med att Nordiska Kammarensemblen gjorde flertalet klassrumsbesök och Nordiska Blåsarkvintetten spelade sin återkommande konsert **Julens pärlor** på äldreboenden.

2018/2019

- Dans » Timrå
- Film » Sundsvall
- Musik » Kramfors
- Teater » Härnösand
- Litteratur » Örnsköldsvik
- Hemslöjd » Ånge
- Konst » Sollefteå

2019/2020

- Dans » Örnsköldsvik
- Film » Timrå
- Musik » Ånge
- Teater » Sollefteå
- Litteratur » Kramfors
- Hemslöjd » Härnösand
- Konst » Sundsvall

dans

D a n s V ä s t e r n o r r l a n d • N o r r d a n s

NORRDANS » Norrdans är hela Norrlands internationella danskompani med uppdrag att sprida innovativ samtida dans och koreografi av högsta kvalitet i Sveriges fyra nordligaste regioner.

DANS VÄSTERNORRLAND » Dans Västernorrland är en regional resurs med uppdrag att stärka och utveckla dansområdet i Västernorrland.

Rivna hierarkier och kommunikation med publiken

Att låta dansen vara magisk men också alldaglig. Eller värdet av att se hur det alldagliga kan lyftas till det magiska. Danschef Martin Forsberg vill riva den fjärde väggen och förändra upplevelsen av dans. Och med hans föreställning **Proxy** görs precis detta.

– **Proxy** vill kommunicera och interagera på människans villkor, säger han.

Norrdans består av åtta dansare. Ambitionen är att erbjuda en mångfald av upplevelser, locka till insikt, hopp och inspiration.

Det pågår ett samtal i foajén på Härnösands teater. Ett samtal mellan Norrdans dansare och publiken som tar sig olika uttryck. Någon tar emot en glittrande pärla att fästa i pannan. Någon får luta sig ner i en låda för att upptäcka illusionen av att ens ben plötsligt är iklädda lärhöga ormskinnsstövlar. Knastrande godis som sprakar när mottagaren börjar tugga delas ut. Och mitt på golvet har dansaren Seung Hwan Lee från Sydkorea slagit sig ner på en träskiva. Framför honom sitter en ung tjej. De samtalar lågmält samtidigt som Seung arbetar med att isolera kroppens rörelser till att bli robotliknande. Allt skapar sinnesintryck i förändring där publiken bjuds in att delta i utforskandet. Det är dags för premiär av **Proxy**.

I sitt uppdrag som konstnärlig ledare sätter Martin Forsberg kommunikationen med publiken högt. Han menar att dansen i alla tider har velat kommunicera och att konsten har som uppgift att skava. Citatet "Art should disturb the comfortable and comfort the disturbed." ser han som en drivkraft i sitt arbete.

– Dansen är ett mentalt vilorum, men kan också vara en spark i röven. Den kan både vara något som kliar lite eller någon som kliar en lite på ryggen.

Att arbeta normkritiskt är en självklarhet och undersökandet av själva formatet en utgångspunkt. Dansen och koreografin kommer först – formatet i andra hand.

– Det är därför som jag säger att Norrdans är på scenen, i gympasalen och i ditt vardagsrum.

I arbetet med **Proxy** har dansarna fått undersöka kommunikation i vardagen. Under en halvdag var de ute på stan och undersökte hur man skapar kontakt människor emellan och vilka verktyg vi använder för att kommunicera. Att jobba med bemötande har varit en viktig del av hela processen. Något som både utmanat och utvecklat dansarna.

– Jag ser mig själv som en social person men det har varit nervöst att möta publiken i en situation där gränsen mellan mig som professionell

... dansare och privatperson inte varit lika tydlig.
... Att möta publiken innan föreställningen gör att
... de får en annan relation till oss när vi väl står på
... scenen – vi är alla medmänniskor, säger Sam
... Huczowski, dansare.

För Martin Forsberg är dansen en möjlighet till ett fantastiskt tänkande och ibland en liten stunds flykt från verkligheten. Att få uppleva och få titta på någonting tillsammans tror han stärker demokratin. Sent i november släpptes repertoarbeslutet för hösten 2020 då Norrdans tillsammans med koreografen Nicole Beutler kommer att sätta upp **Our house is on fire** – en föreställning som kommer att baseras på klimataktivistens Greta Thunbergs tal.

Our house is on fire kommer att vara ett verk som både vill kommunicera och mana till handling. Att använda scenkonsten för att skapa samtal och reflektion är ett viktigt perspektiv.

... – Aldrig tidigare har slutet varit så hotande och
... nära. **Our house is on fire** andas både desperation
... och hopp. Det blir också ett strålande exempel
... på politisk danskonst.

Martin Forsberg är noga med att lyfta fram dansens speciella förutsättningar att kommunicera utan att använda sig av det talade ordet i jämförelse med exempelvis teatern.

... – Kommunikation bygger inte på att vi måste
... kunna tala samma språk. Dansen är meningsfull
... i sig själv utan att behöva vara meningsbärande,
... säger han.

Inne i salongen fortsätter **Proxy**. De åtta dansarna befinner sig omväxlande på scenen och i salongen. Interaktionen och kommunikationen fortsätter och när det går upp för publiken att de själva kan påverka dansarnas handlingar börjar de göra olika rörelser för att se vad som snappas upp.

Under repetitionerna av **Proxy** har ensemblen arbetat med referensklasser som fått följa arbetet. En tonårskille i sportkeps sammanfattar sina intryck:

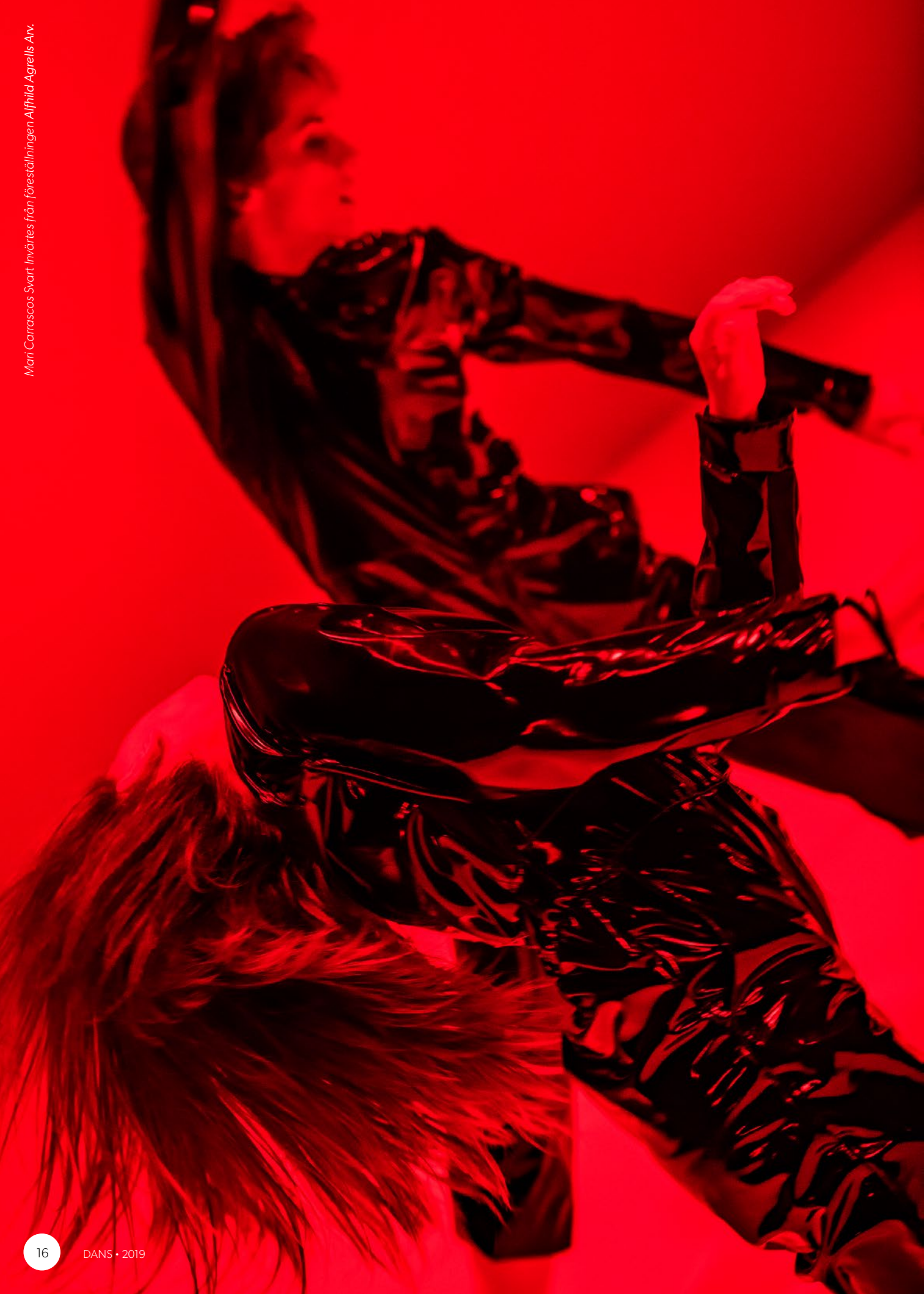
... – Jag tyckte att det var konstigt men bra.
... Jag gillar ju mest hockey. Och konst.

Eller kvinnan i foajén efter premiären. Hon som bjöds på knastrande godis:

... – På ett ställe i föreställningen var det exakt
... samma ljud som det blev inne i mitt huvud när
... jag tuggade på godiset. Det var superhäftigt!

Proxy av Martin Forsberg

Samisk tematik i fokus

Att lyfta marginaliserade grupperas röster genom koreografisk konst är viktigt för Norrdans. Under våren turnerade **Alfhild Agrells Arv** som byggde på reseskildringar från Sapmi. Verket var en tredelad föreställning koreograferad av José Agudo, Mari Carrasco och Peter Svenzon. I

Märgben har den norsk-samiska koreografen Simone Grøtte skildrat och problematiserat den samiska identiteten med avstamp i sin egen. Båda föreställningarna har spelat som offentliga föreställningar och skolföreställningar i de fyra nordligaste länen genom NMD-samarbetet.

Fler aktörer stärker dansen

Under många år har Norrdans drivit dans som fritidsaktivitet i Härnösand med syfte att arbeta upp en infrastruktur för dans. Eftersom kompaniets uppdrag bör vara likvärdigt i hela länet och motsvarande upplägg inte kunde erbjudas i de andra kommunerna valde Norrdans att avsluta fritidsverksamheten. Beskedet skapade stort engagemang hos framförallt barnens föräldrar som tillsammans med Härnösands Folkhögskola, Studieförbundet Bilda och Härnösands kommun kunde hitta en lösning. Fördelat på fler aktörer stärks dansens position vilket är viktigt för framtiden.

100 år av dans på 90 minuter

Nytt för i år är vår danschef Martin Forsbergs föreläsningar om dansens historia. De beskriver hur den moderna dansen bildades, blev postmodern och sedan samtida – från 1919 till 2019. Föreläsningen som tar åhöraren över hela världen, och där en stor del baseras på filmklipp, har hållits från Gävle i söder till Umeå i norr och varit uppskattade av publiken.

– Postmodern dans uppstod exempelvis i 60-talets New York med medborgarrättsrörelsen och den sexuella frigörelsen vilket naturligtvis påverkade utvecklingen av konstformen. Det är viktigt att skapa sammanhang och kul att förmedla kunskap och min passion för konstformen, säger Martin Forsberg.

Föredragen om dansens historia är tillsammans med introduktioner och eftersnack i samband med Norrdans föreställningar ett av flera sätt att sprida kunskap och intresse om samtida dans och koreografi.

Härnösands dansdag

För tredje året i rad bjöd Härnösands dansverksamheter i samarbete med Dans Västernorrland, Härnösands kommun och ABF in till en dag fylld med dansaktiviteter på Härnösands teater och Aquí. Besökarna bjöds på dansuppvisningar med allt ifrån tango till hip hop och folkdans, prova på-workshopar och en särskild stund för barn. Dagen avslutades med social dans i blandade stilar. Dans Västernorrlands danskonsulent Annika Högberg fungerar som samordnare för dagen vilket underlättar för övriga medverkande som är ideella grupper och föreningar.

Art should disturb the comfortable and comfort the disturbed

Nya dansare skapar konstnärlig bredd

NORRDANS DANSARE

Jade Stenhuijs (Nederländerna), Sam Huczowski (Sverige), Nastia Ivanova (Ryssland), Tomáš Červinka (Tjeckien), Rebecka Berchtold (Sverige), Chang Leo Liu (Kina), Leila Verlinden (Belgien), Seung Hwan Lee (Sydkorea).

I augusti klev sex nya dansare in i Norrdans lokaler på Fyren i Härnösand. Av 921 sökande var det till sist dessa danskonstnärer från Sydkorea, Kina, Ryssland, Nederländerna och Sverige som kammade hem de åtråvärda platserna i kompaniet. Med dansarna tar Norrdans hela världen till Norrland och Norrland till hela världen. Varje dag.

Rebecka Berchtold från Sverige och Nastia Ivanova från Ryssland är två av kompaniets nya dansare. I en bransch med stenhård konkurrens, relativt få jobb och med en konstnärs ganska tuffa levnadsvillkor drivs de båda av en stark vilja att arbeta med dans.

– Den största gåvan är mötet med människorna, att få dela det vi arbetat med i studion och skapa kontakt med publiken. Jag drivs av att samtida dans och konst ska bli mer tillgänglig för människor i allmänhet. Det är inte viktigt att

Proxy av Martin Forsberg

- uppträda på en scen, dansa kan man göra på många platser, säger Nastia Ivanova.

Hon kommer ursprungligen från mångmiljonstaden St Petersburg och har arbetat mycket i Skandinavien och fastnat för Sverige.

- Jag visste att Härnösand var litet, men också att jag älskar Sverige, människorna, mentaliteten och att vara omgiven av den vackra naturen. Det passar min personlighet, säger Nastia.

Även hos Rebecka Berchtold finns en stark övertygelse om att dans som konstform har stor potential, oavsett om det är publiken som upplever dansen eller konstnären själv.

- Det mesta vi människor sysselsätter oss med har med språk, analys, logik och förståelse att göra. Att uppleva dans handlar om en annan

- typ av förståelse som skapar andra värden för oss människor, säger hon.

Att kompaniet har dansare från hela världen ser Rebecka som en konstnärlig fördel.

- Vi är från olika länder och med det kommer kulturella skillnader. Vi kommer från olika genrer och danstraditioner, det påverkar arbetet och till sist det som publiken får möta. Det är väldigt givande för mig som person.

Mötet med den unga publiken har inneburit en ny upptäckt.

- Det har varit spännande att prata med dem. De har inte lärt sig hur "man bör bete sig" på en teater. Det finns en livlighet och uttrycksfullhet hos dem som vi kan lära oss mycket av, säger Rebecka.

NMD ger mer till fler

Norrdans är tillsammans med Norrlandsoperan, Piteå Kammaropera och Estrad Norr en del av NMD – Norrlands nätverk för musikteater och dans. Genom nätverket turnerar de olika institutionerna i varandras län, ett välfungerande samarbete för att presentera högkvalitativ musikteater, samtida dans och koreografisk konst i de fyra nordligaste länen. Både för den vuxna publiken men också för barn och unga.

– På i stort sett alla platser där vi gör en offentlig föreställning spelar vi också en skolföreställning dagen efter. Barn i norra Sverige ska också få se samtida dans i världsklass, säger Kristina Gillström, turnéläggare på Norrdans.

Inom nätverket ges också möjligheter till att kostnadsfritt erbjuda publikbussar. Under året har **Alfhild Agrells Arv, Märgben** och **Proxy** turnerat inom NMD. Estrad Norr gästade med den nyskrivna operan **Memory**, Piteå Kammaropera har spelat den nyskrivna operan **Kärleksmaskinen** och Norrlandsoperan spelade **Vi - en okänd opera av Bach?**

Hela världen till Norrdans

Att Norrdans är ett internationellt kompani märks på flera sätt, inte bara att det finns tio olika nationaliteter hos de totalt 20 medarbetarna. Under året har upphovspersoner från Norge, Italien, Slovenien, Danmark, USA, Storbritannien och Ryssland anlitats för att arbeta med de olika produktionerna.

Fundamentet i dansarens vardag är den dagliga praktiken och gästpedagoger från Spanien, Storbritannien, Israel, Nederländerna, Nya Zeeland, Kina, Norge, Ryssland och Japan har undervisat i studion. Denna verksamhet är även öppen för frilansande dansare.

Dans spegelneuronen

När vi dansar själva eller tittar på dans aktiveras spegelneuronerna i hjärnan. De hjälper till att avkoda rörelser och är länkade till våra emotioner. Ju mer vi dansar, desto mer tränas vår empatiska förmåga att läsa av andra människors intentioner.

Jag tror att självreflektion och empati är viktigt för hälsan och för vårt samhälle.

Dans kan vara ett värdefullt verktyg för att praktisera detta. Jag hoppas det kommer att erkännas mer.

- Jade Stenhuijs,
dansare.

En 15 minuter lång koreograferad kyss. Det visades på gräset i Vängåvan under Nationaldagsfirandet i Sundsvall. Tillsammans med den italienska koreografen Fabio Liberti iscensatte Norrdans verket **Don't, kiss** - en hyllning till mångfald och kärlek. Verket gjordes därefter som dansfilm av filmaren Carl Olsson – ett samarbete med Film Västernorrland. **Don't, kiss.mov** har nominerats till prestigefyllda franska Clermont-Ferrand International Short Film Festival. Filmen kommer även festivalistribueras genom Svenska Filminstitutet.

Under arbetet med föreställningen Proxy var flera skolklasser inbjudna för att fungera som referensgrupper.

Rörelse utan innebandyklubba eller orienteringskarta

Norrdans jobbar mycket i länets skolor med dansworkshopar. Under året har alla barn i årskurs tre i Härnösands kommun fått besök av danskonstnären Harlan Rust inte mindre än tre gånger. Tillsammans har de genom den samtida dansen utforskat kroppen och hur den kan röra sig. Det handlar mycket om samarbete, utan att det är prestations- eller tävlingsinriktat, berättar Harlan.

– Vi arbetar ofta i par och det är underbart att se hur elever som inte är vana att samarbeta hittar lösningar tillsammans. Dans kan användas för att visa på problemlösning, hur du interagerar med olika människor och tar till vara allas olika kvaliteter, säger han.

Utvärderingar visar att workshoparna varit mycket uppskattade. Lärarna poängterar att deras elever fått prova nya sätt att röra sig, använda sin kropp, uppleva dansglädje utifrån sina förutsättningar och att det skapat en närhet och trygghet i klassen. Annika Högberg, danskonsulent, menar att det finns många fördelar med dansworkshopar i skolan. Bättre grovmotorik ger bättre finmotorik. Och att det främjar inläringen är vetenskapligt bevisat. Det finns också en mer filosofisk sida av det hela.

– För att barn och unga ska utvecklas till hela människor behöver de verktyg att kunna uttrycka sig på olika sätt. Det är viktigt att de möter olika uttrycksformer som musik, bild, drama, text och dans i unga år för att sedan kunna välja vilket som passar dem bäst, säger hon.

Även elever från mellanstadiet i Timrå, Sollefteå, Örnköldsvik och Sundsvall har dansat med Norrdans under året. De flesta av Norrdans workshopar är *Skapande skola*-projekt. Det innebär att skolan sökt stöd från Kulturrådet för att kunna erbjuda eleverna möte med professionell danskonst. Harlan Rust har också jobbat med ungdomar som ingår i koreografiprojektet på Timrå Kulturskola åtta gånger och fortbildat lärare som utbildar barn och unga i dans.

En annan av aktiviteterna för unga är koreografitävlingen **Skapa dans**. Den vänder sig till unga amatörer mellan 14-22 år med anknytning till Västernorrland. Där uppmuntras deltagarna till eget skapande och koreografisk kreativitet. **Skapa dans** är en regional uttagning till finalen på Riksteatern i Stockholm.

PRODUKTIONER 2019

ALFHILD AGRELLS ARV av Mari Carrasco, Peter Svenzon och José Agudo. Musik av Mikael Karlsson, Peter Svenzon och Bernhard Schimpelsberger

LILLA MAGELLEANSKA MOLNET av Viktor Konvalinka i samarbete med elever från Ljustorpskolan i Timrå

TOUCHING OTHER skapad av Norrdans unga dansare

MÄRGBEN av Simone Grøtte

BLACK FOREST av Marie Carrasco med musik av Mikael Karlsson

DON'T, KISS Dansfilm av Fabio Liberti och Carl Olsson

PROXY av Martin Forsberg, SØS Gunnver Ryberg och Chrisander Brun

HUMAN AFTER ALL av Olga Tsvetkova, Isaac Spencer, Joseph Williamson och Anton Svetlichnuy i samarbete med elever från Ålandsbro skola

OTHER WINDOWS av/med Jonathan Starr och Jesse Swarts

SKAPA DANS koreografitävling

SCENKONSTBIENNALENS

ÖPPNINGSKONSERT

Normkreativitet ska genomsyra hela Norrdans

Konstnärlig kvalitet, normkreativitet och inkluderande. De är ord som legat till grund för arbetet på Sveriges nordligaste professionella danskompani under året. Såväl i mötesrummen och i fikapausen, som i studion och på scenen.

INTERSEKTIONALITET
- är ett analytiskt perspektiv
som visar hur relationer av
överordning och underordning
skapas och upprätthålls i
samspel mellan bland annat
ras och etnicitet, genus,
funktionsvariationer,
klass, ålder, sexualitet
och religion.

Att arbeta normkritiskt och med normkreativitet är för Norrdans konstnärliga ledare Martin Forsberg en självklarhet. För honom är det viktigt att Norrdans som institution är normkreativ. Att inte ifrågasätta rutiner innebär att vi tappar greppet om vår samtid.

– Normer blir alltid formulerade av det gängse, den vita heterosexuella normen. Men vi är så många fler, det är otroligt viktigt att försöka tänka inkluderande, säger han.

Minoritetsperspektivet har synts i flera av årets produktioner. Med **Märgben** lyftes den samiska kulturen och i dansfilmen **Don't, kiss** visades kärlekens mångfald.

Sam Huczkowski kommer från Luleå och växte upp i en "klassisk hockey-familj" med täta besök på arenan. Han beskriver att han gömde sig under jackan och väntade på pausmusiken för att få dansa till tonerna av Hey Macarena. Att växa upp som ung queerperson i norra Sverige var inte lätt – trots världens bästa familjesupport. Dansen blev en ventil och mötet med Norrdans i en gympasal på hans gymnasieskola gjorde att ögonen öppnades för en större dansvärld. I dag är Sam en av de åtta dansarna i kompaniet.

– Jag älskar att Norrdans spelar för en ung publik. Vi kan göra stor skillnad där. Att utmana sättet vi ser världen på, att inte vara rädd för det vi inte förstår är viktigt. Det skapar tolerans och förståelse för människors olikheter, säger Sam.

Under året har Norrdans blivit medlem i *Stolt Scenkonst* som arbetar för att lyfta queertematik inom scenkonsten. Och under *Regnbågsveckan* i november föreläste Martin Forsberg på Unga Magasinet i Sundsvall på temat "dans med queera ögon". Han poängterar vikten av att "ha rätt glasögon på sig" och att försöka arbeta med intersektionell analys genom alla processer.

– Det handlar om att blottlägga all polarisering. Det här är ett viktigt samtal då vi ser problem på flera håll i samhället – ökad psykisk ohälsa bland barn och unga, våld i nära relationer och självmordsstatistik hos transpersoner, säger Martin.

film

F i l m V ä s t e r n o r r l a n d

FILM VÄSTERNORRLAND ♦ Film Västernorrland är en regional filmorganisation som arbetar med att främja filmkulturen i Västernorrland. Huvudinriktning för verksamheten är att arbeta med barn och unga, att samproducera kort- och dokumentärfilmer och utveckla talanger, samt visning och spridning av värdefull film.

Barn- och ungaperspektivet genomsyrar hela verksamheten

Film Västernorrland besökte under 2019 alla länets kommuner med sina populära workshopar.

Hos Film Västernorrland finns en stor och mångfacetterad verksamhet för barn och unga som rymmer allt från workshopar i skolan till talangutvecklingsprogram. Det ökande användandet av rörlig bild i hela samhället gör att kunskap kring filmproduktion, bildanalys och källkritik är efterfrågad – och viktig.

Den allra största andelen av Film Västernorrlands aktiviteter för barn och unga är workshopar i skolan, där professionella filmare arbetar med eleverna. Upplägg och innehåll kan anpassas efter skolornas behov och önskemål, men det finns två standardworkshopar att utgå från: **Animationsverkstad** och **Vi gör film!**.

De allra flesta workshopar är *Skapande skola*-projekt där skolorna fått stöd av Kulturrådet för att kunna erbjuda elever möte med professionell konst i skolan. Under året har Film Västernorrland besökt alla länets kommuner med workshopar, och särskilt mycket har vi varit i Timrå kommun där alla elever i årskurs fyra har fått göra film. Det visar på en långvarig satsning från kommunen och att de har förstått att film är viktigt, menar Cecilia Träff, filmpedagog.

– **Vi gör film!** är vår mest bokade workshop, vi gör över hundra workshopdagar på ett läsår. Att möta barn i skolan är ett bra sätt att säkerställa att vi når alla inom en viss åldersgrupp, säger hon.

Film används idag som ett naturligt kommunikationsmedel, kanske allra mest hos barn och unga. Genom att lära sig hur det fungerar och själv skapa film kan det bli lättare att ta till sig och värdera de rörliga bilder vi möter i vår vardag.

Kunskapen om att göra film ger också barn och unga ett eget språk att uttrycka sig på och berätta sina historier med. Det kan vara särskilt viktigt för den som inte kan uttrycka sig obehindrat genom tal och skrift. Under året har Film Västernorrland genomfört workshopar i särskolan i både grundskola och gymnasium, berättar Katarina Sundman, filmpedagog.

– Det är vår uppgift att lära oss mer och hitta vägar att inkludera fler och bredda vår målgrupp.

Det finns också fritidsverksamhet hos Film Västernorrland, för att ytterligare utveckla de som blivit extra intresserade av film och filmskapande. Läns-ungdomsteamet består av ungdomar mellan 14 och 19 år från hela länet som träffas hos Film Västernorrland sex gånger per år. Där träffas de professionella filmare, skapar nätverk och gör film tillsammans.

- En stor del av filmarbetet består av att jobba i team och just det får ungdomarna göra här. De provar på olika delar av filmarbetet under handledning och sen tittar vi på, och utvärderar, filmerna tillsammans, säger Erika Moll, filmkoordinator.

För att komplettera film- och/eller medieinriktade gymnasieutbildningar och kulturskolans utbud arrangerar Film Västernorrland filmkurs för ungdomar mellan 13 och 26 år. Det blir totalt åtta träffar per år med olika tematik som till exempel "Vad är en kortfilm?" och "Manus och idé".

I början av varje läsår hålls träffen **Framtidens Filmskapare** för dem som läser medieprogrammet eller har film som individuellt val på gymnasiet. Det är en inspirationsdag med både teori och praktik som uppskattas av både elever och lärare, berättar Erika Moll.

- Det blir som en kick-off för deras fortsatta arbete i skolan som är väldigt uppskattad. Och så är det ett tillfälle för oss att möta ungdomarna och lärarna, berätta vilka vi är och var vi finns, samt fånga upp deras behov och önskemål.

Varje år arrangerar Film Västernorrland **Story Filmfestival**, en filmfestival för unga filmare som gör kortfilm. De deltagande bidragen tävlar i klasserna lättvikt (under 13 år), mellanvikt (13-19 år) och tungvikt (20-26 år). Vinnarna i mellan- och tungvikt går sedan

vidare till den nationella tävlingen **Novemberfestivalen** i Trollhättan. **Story Filmfestival** är ett fint visningstillfälle för unga lokala filmskapare. Den har vuxit sedan starten 2016 och 2019 slogs publikrekord på Sveateatern i Sundsvall.

Ungdomar mellan 16 och 26 år kan söka stöd för att förverkliga sin filmidé hos Film Västernorrland. Ansökningsförfarandet är något förenklat i jämförelse med när man söker ett produktionsstöd och stödet syftar till att hjälpa ungdomar att komma igång med, och slutföra, sitt projekt.

- Det resulterar i fina projekt och de flesta fortsätter att göra film efter det första stödet. Ofta blir det här språngbrädan till större produktioner, säger Erika Moll.

Utvalda unga filmare får med Film Västernorrlands hjälp åka på olika talangutvecklingsprogram i Sverige, till exempel Bergmandagarna på Fårö och Uppsala talangdagar. Det är ett sätt att stärka och utveckla filmkompetensen hos unga i Västernorrland. Film Västernorrland har också fokus på att utveckla talanger när det gäller samproduktion av kort- och dokumentärfilm.

Att det finns så många aktiviteter och så mycket verksamhet för barn och unga hos Film Västernorrland är tack vare att barn- och ungaperspektivet genomsyrar såväl verksamheten som medarbetarna.

Hos Film Västernorrland finns flera arenor för talangutveckling, bland annat genom Story Filmfestival som 2019 bjöd på publikrekord.

EU-projektet har möjliggjort kompetensutveckling av länets filmarbetare genom ett flertal kurser, workshopar och inspirationsföreläsningar.

Positiva resultat när Film Västernorrlands EU-projekt summeras

över **100**
kompetensutvecklande
insatser har genomförts
med totalt **93**
unika deltagare

EU-projektet *Etablering filmfond och stärkt filmnäring i Västernorrland* som handlat om att stärka förutsättningarna för filmproduktion i Västernorrland har pågått sedan 2016. När 2019 summeras ser filmchef Marie Nilsson flera positiva resultat.

– Det har varit fantastiskt att kunna erbjuda alla länets filmarbetare aktiviteter av hög kvalitet och med stor spännvidd – från tekniskt avancerade kurser till inspirationsföreläsningar med aktuella filmpersoner, säger hon.

Det är fina siffror som visas upp i slutredovisningen. Under de tre år projektet pågått har över 100 kompetensutvecklande insatser genomförts där totalt 93 unika personer deltagit. Deltagarnas genomsnittliga omsättning har ökat med ca 20 procent, och det i sig tyder på ett uppsving inom filmnäringen.

– En del i projektet har varit att skapa förutsättningar för att fler och större produktioner ska kunna göras i länet. Det behövs kompetenta filmarbetare som kan jobba vid produktionerna – och det har vi, säger Marie Nilsson, filmchef på Film Västernorrland.

Under projektet har flera nätverksträffar och aktiviteter där filmare fått möjlighet att mötas ägt rum. Deltagarna har lärt känna varandra bättre vilket lett till nya samarbeten och idéer. Två filmkollektiv har skapats, ett i Sundsvall och ett i Örnsköldsvik/Kramfors.

– Projektet har skapat nya kontaktytor, vilket är mycket värdefullt, säger Marie Nilsson.

Ett projekt i fem delar:

- Kompetensutveckla filmföretag och filmarbetare
- Skapa en filmfond i länet
- Utveckla nätverk och kluster
- Marknadsföra Västernorrland som inspelningsplats
- Ge service till produktionsbolag som vill förlägga inspelning i länet

Meet the experts har arrangerats, där filmare fått pitcha sina idéer för SVT och Svenska Filminstitutet, SFI. Marie Nilsson menar att det finns ett stort värde i att finansiärer och beslutsfattare kommer på besök, och att filmarna får personliga möten med dem. Det kan konstateras att flera filmare från länet har fått stöd från såväl SVT som SFI under 2019.

– Vi har hårt söktryck på vårt produktionsstöd, det har ökat markant de tre senaste åren. Vi har aldrig sett så många kortfilmer produceras i länet som nu.

Projektet har satt fokus på branschen under flera år och det har bidragit till att lyfta och skapa en positiv bild av filmklimatet i länet. När det gäller filmfonden rullar arbetet vidare.

– Vi har inte fått till en filmfond ännu, men det finns en positiv inställning hos politiker och tjänstemän och vi har fått en tydlig uppmaning att arbeta vidare med frågan, säger Marie Nilsson.

Nya internationella filmfestivalen – en aktör inom branschen

I mitten på mars genomfördes andra upplagan av **Filmfest Sundsvall**. Den nya internationella filmfestivalen har snabbt blivit en aktör inom branschen.

– Det märks att det finns en ganska stor nationell hype kring vår festival. Det är hög nivå och lätt att få hit gäster. Att SVT inför festivalen 2020 går in med ett inköpspris är ett fint kvitto på det, säger Andreas Fock, programansvarig.

Filmfest Sundsvall genomfördes för första gången 2018 och inför 2020 har antalet bidrag som skickas in från hela världen ökat från 300 till nästan 1100 filmer. Det tyder på gott gensvar och borgar för ett vassare urval. Att Svenska Filminstitutet går in och stöttar flera delar i festivalen är ett annat erkännande.

– Att Filminstitutet, som den tyngsta aktören inom svenskt filmliv, stödjer festivalen innebär rimligtvis att vi gör ett bra jobb, säger Andreas Fock.

Festivalen har fått stor spridning inom branschen och sätter Sundsvall på kartan. Framgångssagan bygger på att man lyckats hitta egna nischer när man tittade på andra festivaler. Och en av dem stavas Norrland.

– Med festivalen vill vi bli en hub för Norrlands filmvärld. En tävlingskategori är norrländsk kortfilm och vi har också ett talangprogram, Norrland brinner, som samlar framtidens norrländska filmskapare. Att vi utforskar andra längdformat - korta långfilmer eller långa kortfilmer - har varit en annan framgångsfaktor.

Unikt för 2019 var satsningen på barnfilm från hela världen. Alla förskolor i Sundsvall bjöds in till gratis filmvisningar - ett grepp som togs väl emot och som gör att man vågar utöka satsningen till nästa festival.

– Jag tog tidigt kontakt med alla förskolechefer och vår satsning mottogs väldigt positivt. Det var uppskattat att få se något som inte vanligtvis rullar på Netflix och SVT. Vi visade barnfilmer från bland annat Georgien, Kanada och Australien.

En personlig höjdpunkt för Andreas Fock under festivalen 2019 var en spelning på E Street där Nils Berg Cinemascope spelade jazzkompositioner till Youtubeklipp.

– Det är roligt att få till en oväntad mix. Sedan var det fantastiskt att uppleva energin från alla framtida filmskapare från hela Norrland inom talangprogrammet.

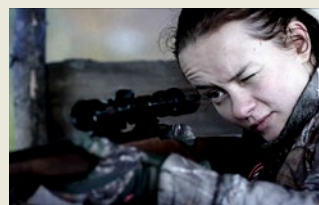
Story Filmfestival växer så det knakar » Varje år arrangerar Film Västernorrland **Story Filmfestival**, en filmfestival för unga filmare som gör kortfilm. Festivalen har vuxit sedan starten 2016 och 2019 slogs besöksrekord på Sveateatern i Sundsvall. De deltagande bidragen tävlar i klasserna lättvikt (under 13 år), mellanvikt (13-19 år) och tungvikt (20-26 år). Vinnarna i mellan- och tungvikt går sedan vidare till den nationella tävlingen **Novemberfestivalen** i Trollhättan, där länets bidrag i tungviktsklassen, **Vägar** av Bo Johan Sörensen, även vann priset för bästa manus.

Höga Kusten Filmfestival visar film från hela världen

För fjärde året arrangerades **Höga Kusten Filmfestival**. Under två dagar i augusti visades independentfilm i Lunde Folkets Hus. Festivalen invigdes med Solveig Nordlunds film **Minnen från byn Torrom** från 1982. Byn ligger bara en dryg mil fågelvägen från Lunde. Hittills har festivalen, där Film Västernorrland är samarrangör, haft regissörer från bland annat Iran, USA, Frankrike, Belgien, Holland, Finland och Sverige på besök och visat film från mer än 50 länder, däribland aktuella kortfilmer från Västernorrland.

”Med **Filmfest Sundsvall** vill vi bli en hub för Norrlands filmvärld.

- Andreas Fock, programansvarig

Internationella framgångar för Film Västernorrlands samproducerade filmer

Filmer samproducerade av Film Västernorrland visades vid ett trettiotal internationella filmfestivaler under året. Sophia Böschs kortfilm **RÅ** som hade sin premiär på Berlin International Film Festival, har under 2019 visats vid tolv festivaler världen över. **Bitchboy**, **Champion** och **En svensk klassiker** av Måns Berthas har visats på sammanlagt fjorton festivaler.

– Det är viktigt för film-skaparna att komma ut och visa upp sig på en internationell scen, att jämföra sig med konkurrensen och att knyta kontakter. Filmerna och filmarna blir också ambassadörer för Västernorrland när deras bilder och historier berättas för tusentals människor världen över, säger Anders Justin, filmkonsulent.

Även **Gryning** av Maria Forslin, **Rune of the Dead** av Rasmus Tirzitis, **Documenting the witch path** av Carl Sundström och **Musiken i ditt liv** av Camilla Liljeström har visats internationellt och via iTunes under året.

21

kort- och dokumentärfilmer samproducerades under 2019

Den dokumentära berättelsen är stark i länet

När Mats Westman från Bredbyn står längst fram i en av salongerna på Hagabion i Göteborg och läser en av sina dikter är det målgången för filmteamet bakom dokumentären **Mats/Maria**. Det är dags för premiär under Göteborg Film Festival och för första gången ska publiken få möta berättelsen om Mats och hans liv. Efteråt jublar hela salongen och applåderna vill inte ta slut.

– Vi vill lyfta fram intressanta berättelser från Västernorrland som är värdefulla att berätta, säger Anders Justin, filmkonsulent på Film Västernorrland.

Dokumentären **Mats/Maria** är en av de samproduktioner som fick stöd under 2019. Varje år kommer mellan 60 och 80 ansökningar in om olika projekt.

– Vi går in som samproducenter i cirka 20-25 produktioner varje år. Det kan exempelvis vara med en mindre insats i form av teknik eller enklare konsultationer i manus eller upplägg. Mer omfattande produktioner kräver mer av oss ekonomiskt och behöver oftast ett större engagemang.

Anders Justin tycker att den dokumentära berättelsen i Västernorrland är stark och lyfter fler spännande projekt som dragit igång under året. Dag Jonzons

Kamerajägaren handlar om naturfotografen Stig Weslén och hur han tolkat urskogen. Gunnar Hall Jensen arbetar med **Oh it hertz**, en film om ljud, nazister och konspirationsteorier. Urban Hamid och Måns Berthas gör en dokumentär om en tv-kanal i Kabul som drivs av kvinnor. Till de fiktiva berättelserna hör Inga Kempes **Själakon** som väntas bli klar under våren 2020. Maria Forslins **Nu kommer jag!**, som är en del av Svenska Filminstitutets satsning *It's love*, kommer att premiärvisas under Filmfest Sundsvall 2020.

Att ta hand om de unga talanger som finns i länet är viktigt och en del i att skapa återväxt. Det görs både genom handfast stöttning i deras utveckling och genom att så småningom bevilja produktionsstöd.

– Att exempelvis ge feedback på manus, deras synopsis eller hjälpa till med en budget och en distributionsplan kan vara minst lika viktigt som pengar. Talanger kan också erbjudas att följa med till Talangdagarna på Fårö som äger rum under Bergmanveckan varje år. Det är värdefullt att få träffa andra och att få jobba ihop under några dagar, säger Anders Justin.

Dokumentärfilmerna *Oh it hertz* (överst) och *Rec'n'roll* – med kameran som vapen (underst).

Ur Inga Kempes film *Själakon*.

Film på bio för nationell minoritetsgrupp

Under 2019 har Film Västernorrland samarbetat med Kaiku, föreningen för sverigefinsk kultur. Sverigefinnar är en nationell minoritetsgrupp i Sverige som uppskattas till 700 000 personer, flera av dem bosatta i Västernorrland. Under året har Kaiku visat nya finska filmer på bio i både Kramfors och Sundsvall. Totalt visades sex filmer, varav en barnfilm. Film Västernorrland bidrog med ekonomiskt stöd och rådgivning.

Internationella filmklassiker på Filmstudio Murberget

Filmstudio Murberget är ett samarbete mellan Härnösands Folkhögskola, Västernorrlands museum och Film Västernorrland som kostnadsfritt visar film i muséets hörsal en torsdagskväll i månaden. Internationella filmklassiker står på schemat, med ett fast tema varje termin. Våren 2019 var temat "Älskade familj, hatade familj" och hösten 2019 "Ålderdom". Efter filmvisningen finns möjlighet till samtal över en kopp kaffe. Film Västernorrland möjliggör filmvisningen genom att stå för visningslicensen.

Filmvisning under vecka för människors lika värde och för ett öppet och fördomsfritt Västernorrland

Vecka 47 var det Regnbågsvecka i Västernorrland. Initiativet kommer från folkbiblioteken i länet, som vill synliggöra HBTQ-personers rättigheter och uppmärksamma normer och värderingar kring kön och sexualitet som påverkar alla i samhället. Film Västernorrland stöttade biblioteken i Timrå, Kvissleby, Kramfors och Sollefteå med visningsrådgivning och filmhyra så att de kunde erbjuda kostnadsfria visningar av filmerna **Pride** och **And then We Danced**.

Filmklubb med fokus på lokalproducerad dokumentärfilm

Scen Sundsvall är en fristående ideell riksteaterförening som också inrymmer en filmklubb. Medlemmarna träffas regelbundet i Scenkonst Västernorrlands visningslokal för att se dokumentärer producerade i länet. Filmskaparna har varit på plats för att berätta om filmen och efter visningen har det funnits utrymme för fika och samtal.

Afrikafilm på Svanö » Varje år arrangerar Ådalens Afrikagrupp en Afrikafilmdag på Svanö Folkets Hus. 2019 inleddes dagen med premiär av filmen **Mia Cuoto**, en dokumentär om den moçambikiske författaren av Solveig Nordlund från Kramfors. Regissören var själv på plats och efter visningen hölls ett efterprat. Därefter följde ett kortfilmsprogram med filmer på franska, arabiska och engelska och dagen avslutades med dokumentären **An opera of the world**. Film Västernorrland bidrog med ekonomiskt stöd för att möjliggöra dagen.

Film Västernorrland spred kunskap om mediekunnighet i Mombasa

Film Västernorrlands filmpedagog Katarina Sundman reste till Mombasa i Kenya i juni. Där föreläste hon för lärare som jobbar med barn och unga om vikten av MIK (medie- och informationskunnighet) samt lyfte varför det är viktigt att jobba med film och hur Film Västernorrland har valt att göra det.

- – I min föreläsning pratar vi om vems berättelse som berättas, vems röst som hörs och hur kunskap om film och filmskapande hänger ihop med demokrati och mänskliga rättigheter, berättar Katarina.

Med på resan hade Katarina Film Västernorrlands **Liten filmhandbok** som under året relansats i en engelsk och en arabisk utgåva. Resan till Mombasa är en del av ett utbytesprojekt som SIDA och Region Västernorrland initierat med syfte att stärka det lokala självstyret och den lokala demokratin och därigenom bekämpa fattigdom. Projektet arbetar även för att öka läs- och skrivförståelsen i regionen.

Samarbete med senioruniversitetet

Film Västernorrland har samarbetat med Senioruniversitetet, till exempel när det gäller visningar på Filmstaden i Sundsvall. Under 2019 visade Senioruniversitetet dokumentären **Landsmodern** om Moa Martinsson, regisserad av Maj Wechseltmann, som även har skrivit manus tillsammans med Ebba Witt-Brattström. Wechseltmann var på plats under visningen och efter filmen hölls ett samtal med henne.

Film på sommarläger

I somras arrangerade Sundsvalls kommun ett sommarkollo för barn med funktionsvariation. Under en dag var Film Västernorrland på plats och genomförde en filmworkshop, vilket var mycket uppskattat av deltagarna. Film Västernorrland medverkade även vid ett kulturkollo i Söråker, och genomförde workshopar i Ramsele och Junsele.

Stöd till Västernorrlands biografer

Relationen mellan Film Västernorrland och länets biografer är god. Film Västernorrland har under året bidragit med rådgivning, utbildning och nätverksträffar och hjälper till med bidragsansökningar för att utveckla biograferna i länet.

Under 2019 har Film Västernorrland anordnat en nätverksträff/utbildningsdag, gett guidning och hjälpt till med bidragsansökningar för att utveckla biograferna i länet. Biograferna har fått stöd från Svenska Filminstitutet med totalt 770 415 kronor under året. Pengarna har bland annat gått till att renovera och delvis bygga en ny biograf i Sollefteå och att utveckla konceptet **Filmspanarna**, en barnfilmssatsning med syfte att få barn att se mer film på bio och skapa en riktigt bra bioupplevelse, i Söråker.

Filmspanarna får ett recensionshäfte och när de sett och recenserat fem filmer får de ett filmspanar-kit med massa roliga saker, fina priser lottas ut, och Årets Filmspanare som vinner vip-biljetter till BUFF med resa och hotell för hela familjen utses. Konceptet är skapat i Söråker men finns nu tillgängligt för biografer i hela Sverige.

Under 2019 har Söråkers Folkets Hus gjort ett stort arbete med en ny webb och ett nytt kassasystem. Det har kunnat genomföras tack vare stöd från Svenska Filminstitutet.

PRODUKTIONER 2019

HEMMAVID	Rebecka Ekholm - Dokumentär
HUM IN HARMONY	Maria Forslin - Kortfilm
LUCKY	Emilia Bergmark - Kortfilm
Q&A	Mats Adler - Kortfilm
KAMERAJÄGAREN	Dag Jonzon - Dokumentär
VILL MER	Bo Johan Sörensen - Kortfilm
12 000 KM	Erik Nylander - Dokumentär
MOBBARFARSAN	Reinhold Hellgren - Kortfilm
REC'N'ROLL - MED	
KAMERAN SOM VAPEN	Urban Hamid/Måns Berthas - Dokumentär
SJÄLAKON	Inga Kempe - Kortfilm
VAR ÄR VARGEN?	Jonathan Norberg - Kortfilm
MATS/MARIA	Tove Nowén - Dokumentär
PARALLELL SUN	Joakim Sandström - Kortfilm
MELLAN RUM	Turid Rogne - Kortfilm
MIA COUTO	Solveig Nordlund - Dokumentär
OFF RADAR	Malin Levanon - Kortfilm
NU KOMMER JAG!	Maria Forslin - Kortfilm
VÄNBO	Åsa Lekberg - Dokumentär
ORD FÖR FÅORDIGA	Daniel Rundkvist Satari - Kortfilm
BITTERLJUV	Rebecca Gao - Kortfilm
EVEN MONSTERS CAN BE PEOPLE	Kevin Gater - Kortfilm
MAKTSKIFTE	Reinhold Hellgren - Kortfilm
DEN SISTA SOMMAREN	Andreas Öhman - Tv-serie
REQUIEM	Gunnar Hall Jensen/Måns Berthas - Dokumentär
DON'T, KISS	Carl Olsson - Kortfilm

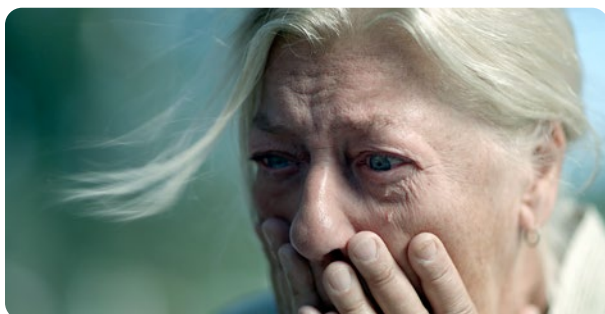
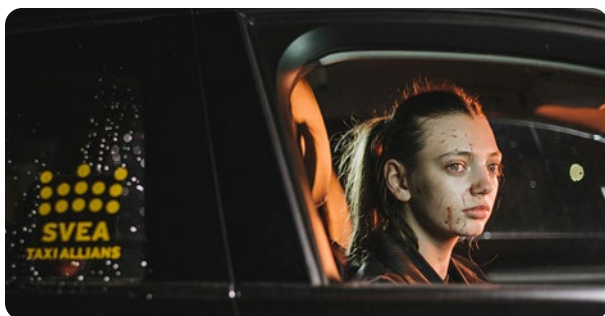

Rekordsiffror för SVT-visningar

När antalet visningar på Sveriges Television summeras för året är det rekordsiffror för produktioner som Film Västernorrland varit med och stöttat. Och rekordet stavas 2,7 miljoner tittare.

Karin Svärds dokumentär om Stefan Löfven, **Svetsaren i Rosenbad** har setts av drygt 800 000 tittare. Dag Jonzons **Gepardmannen** som handlar om hur bilmekanikern Göran Lindström sålde sin verkstad i Timrå för att följa sin dröm och jobba med geparder i Namibia har setts av nästan 700 000 personer.

Ibland kan filmer göra väsen av sig långt efter att de producerats och premiärvisats. Under 2019 har vi sett flera exempel på det. Solveig Nordlunds **Mannaminne** fick ett uppsving då den visades på SVT. Och samma effekt blev det för John O Olssons drama-serie **Möbelhandlarens dotter** och hans långfilm **Miraklet i Viskan**.

Kortfilmerna *Q&A* (överst) och *Var är vargen?* (underst).

SVETSAREN I ROSENBAD	824 097
GEPARDMANNEN	685 069
MANNAMINNE	619 964
MIRAKLET I VISKAN	252 463
MÖBELHANDLARENS DOTTER	316 595
	2 698 188

musik

Musik Västernorrland • Nordiska Kammarorkestern

NORDISKA KAMMARORKESTERN » Nordiska Kammarorkestern har uppdraget att på hög konstnärlig nivå sprida västerländsk konstmusik till länets medborgare.

MUSIK VÄSTERNORRLAND » Musik Västernorrland är en plattform för frilansmusiker inom jazz-, folk-, världs- samt konstmusik. Skapande verksamhet för barn och unga stärker musiklivet i hela regionen.

Vi finns för publikens skull

Jazzklubben och Club Frifolk på E Street, Nordiska Kammarorkestern i Tonhallen och på Kulturmagasinet. Med klassiskt, jazz och folk- och världsmusik vill Musik Västernorrland möta människor på olika platser runt om i länet – som ett långdistansvapen lastat med mänsklighet, redo att beröra både stora och små.

E Street den 23:e september. Hösten peakar i all sin färgprakt och det är lagom kallt ute på trottoaren. Men inne i lokalen har det redan börjat sjuda. Till och med Elvisgubben ser ut att svänga lite där han står på sin post. Just den här kvällen är det den internationella jazzgruppen Helen Sung Quintet från New York som kommer inta den lilla scenen. Exakt en månad senare, när klorofyllen börjat lämna de falnande löven, är det Stahlhammer Klezmer Classic Trios tur. Klezmerbandet har sedan 20-talet sina rötter i Polen och barnbarnet Semmy för traditionen vidare. Båda spelningarna är lysande exempel på när musiken får tid och rum att upphöra.

– Där och då, när Helen Sung spelade, befann jag mig i jazzens innersta kärna och i stunden hade jag lika gärna kunnat sitta på en klubb i Prag, Paris eller New York – jag förflyttades med musiken till ett större universum, säger musikchef Elisabet Ljungar.

Nordiska Kammarorkesterns julkonsert på Kulturmagasinet.

Tonhallen är hemmascen för Nordiska Kammarorkestern, Nordiska Blåsarkvintetten och Nordiska Kammarensemblen. Under året har Elisabet Ljungar jobbat för att hitta fler platser att spela på och det är ett arbete som hon lovar kommer att fortsätta. Kulturmagasinet har varit spelplats vid ett flertal tillfällen, de senaste så sent som i december med blåsarkvintettens **Julens pärlor** och Nordiska Kammarorkesterns julkonsert. Gensvaret från publiken har varit mycket positivt och flera nya besökare har upptäckt orkestern. På E Street där både jazzen och folkmusiken har sin scen får Musik Västernorrland möjlighet att nå en helt annan publik.

– Musik Västernorrland och Nordiska Kammarorkestern finns till för publikens skull, och vi vill möta den på alla upptänkliga sätt, på nya platser i olika slags musik och koncept.

För Elisabet är musiken en brobyggare till nya föreställningsvärldar. Precis som orkesterns, ensemblernas och frilansproduktionernas turnéer i länet är ett sätt att ta hela världen till Västernorrland.

– Vår uppgift är att vara en humanistisk projektil ut i regionen och nationen. Musikupplevelser "live" ger åhöraren en unik möjlighet att

... höra, se, känna och komma nära. De öppnar upp för
... att utvecklas som människa. Det bidrar, tänker jag, till
... flerbottnad kärlek, tolerans och självkännet.

Genom turnéuppdraget flyttar Nordiska Kammarorkestern ut i länet. Torsdagskvällarnas konserter spelas i Tonhallen för att sedan leta sig ut till andra platser. Den tyska violinisten Kolja Blacher, som spelar i hela världen, tog med sig **Mendelssohns violinkonsert** och begav sig till Multrå kyrka. Perspektivet att publiken i Multrå socken i Sollefteå kommun får lyssna till samma artist som också spelar i Japan och Paris är hisnande. Detsamma gäller för den amerikanska pianisten Claire Huangci. Tonerna från **Mozarts 23:e pianokonsert** blandat med de stående ovationer i Tonhallen hade knappt klingat ut förrän Claire satte sig på pianopallen i Medborgarhuset i Ånge.

... – Dagen därpå skickade Claire ett mejl där hon tackade
... så mycket för att hon fått chans att möta den kärleksfulla
... publiken i Ånge. I efterhand fick jag också höra att
... tio personer som varit på konserten i Tonhallen åkte
... till Ånge dagen efter för att de "bara måste" få höra
... den igen – det fyllde mig med stor värme, säger
... Elisabet Ljungar.

Även för den yngre publiken finns ett program. Precis som den vuxna publiken genom åren haft en abonnemangsserie finns nu *En liten konsertserie*. Tanken är att barnen i regionen ska få uppleva musik i olika genrer även utanför skolan och förskolan. Programmet beskrivs som "stor musik för små öron" och är en väg in i den levande musiken för både stora och små. Ett exempel är skol- och familjekonserten **Susannas guide till Nordiska Kammarorkestern**. Där fick publiken följa med på en resa genom orkesterns olika instrument och ta del av några av musikhistoriens mest kända klassiska verk.

... – Vi vill tidigt finnas för barnen och öppna dörren till
... ett fantasifullt universum, en plats där nya världar föds
... genom det rika spektrum av känslor som musiken kan
... förmedla, säger Elisabet Ljungar.

Under året har en stor bredd av musiker dykt upp på scenerna runt om i såväl Sundsvall som ute i länet. Susanna Levonen, Ahlberg, Ek & Roswall och Kolja Blacher. (Stora bilden) Den amerikansk-kinesiska pianisten Claire Huangci.

New Blues Transfusion med Anna Sahlene gästade Sundsvalls Jazzklubb.

Unika scener för jazz och folk-och världsmusik

Läget för jazzen i Norrland är gott och Sundsvall erbjuder en unik scen för folk- och världsmusik. Med välfungerande samarbeten med studieförbund och jazzklubbar sätter Musik Västernorrland länet på kartan.

Astrid Robillard är projektledare och producent för folk- och världsmusik. Tillsammans med studieförbundet Bilda ser hon till att det blir en bra mix av artister som både spelar på Club Frifolk och turnerar i länet. När vokalgruppen Kongero besökte scenen var det en stor publik som tog del av deras musikaliska berättelser från dåtid till nutid.

– Det finns inte så många scener för folk- och världsmusik i Sverige så det är eftertraktat att få spela på Club Frifolk. På det sättet är Sundsvall unik som stad som erbjuder den scenen, säger Astrid Robillard.

Detsamma gäller för jazzen. Samarbetet mellan jazzarrangörerna i norra Sverige fungerar bra. Genom åren har Fredrik Norén, projektledare och producent för jazz, arbetat upp ett tätt samarbete med jazzklubbarna. Samarbetena sträcker sig även utanför länet – en hel jazzslinga mellan sammanlagt åtta städer gör att musikerna som kommer till Västernorrland ofta reser vidare till Bollnäs i

söder och Piteå i norr. Att kunna turnélägga en och samma grupp för mellan fem och tio spelningar är ovanligt ur ett riksperspektiv.

En höjdpunkt under året var Marius Neset Quintet. Norrmannen Neset bjöd tillsammans med fyra världsmusiker på en lite annorlunda kväll.

– Musiken innehåller många olika element och är kanske inte vad man betraktar som traditionell jazz. Men det gick hem hos publiken, så det blev full pott, säger Fredrik Norén som arbetar för att hitta en bra mix med nytänk.

Det lokala musiklivet och återväxten av såväl musiker som publik är viktig. Fredrik Norén ser ljus på jazzen som genre.

– Publiken är så klart äldre på flera platser. Men det är stor skillnad i de städer där det finns kulturskolor, folkhögskolor eller musikhögskolor. Där ser vi en mer blandad publik. Vi märker också att antalet utövare som vill ägna sig åt genren ökar hela tiden. Det beror på att Sverige har en bra struktur för musikutbildningar - det är viktigt både när vi pratar utveckling av publiken och genren, säger han.

Lär känna instrument i klassrummet

Nordiska Kammarensemblen har träffat låg- och mellanstadieelever i Kramfors och Ånge vid 18 klassrumsbesök. Barnen fick möta musikerna, lära sig hur instrumenten låter och förstå varför till exempel en cello har djupare och mörkare klang än en fiol.

Peter och vargen i Ånge

En favorit i repris uppstod när Nordiska Kammarorkestern gav **Peter och vargen** för låg- och mellanstadiebarn i Ljungaverk, Ånge och Bräcke. **Peter och vargen** är en Oscarsbelönad animerad film som visas på bioduk samtidigt som orkestern spelar live.

El Sistema – ett samarbete med Kulturskolan

El Sistema är en del av samarbetet med kulturskolorna i Sundsvall och Örnsköldsvik. Varje år görs en gemensam konsert, **Sida vid sida**, där barnen bokstavligen får sitta bredvid våra musiker och skapa musik tillsammans.

Musikalisk bredd möter eleverna

Folk- och världsmusik, kammarmusik, opera och en vokalkvartett. Det och mycket annat har Musik Västernorrland erbjudit eleverna i länet som skolkonserter under året. Totalt har 8 545 elever tagit del av 105 skolkonserter. Ett pågående samarbete med Ålsta folkhögskola, som innebär att deras musikpedagogstudenter gör yrkespraktik hos Musik Västernorrland, resulterade i **Språkresan** som sedan turnerade i länet.

En annan uppskattad konsert var gruppen Symbio som spelar folk- och världsmusik i ny tappning på vevlira och accordion. Och i workshopen **Dikt-i-loop** har elever själva fått skapa och spela in musik.

– När jag turnélägger försöker jag skapa både genrebredd och mångfald för så många som möjligt, säger Bobo Åkerros, producent och projektledare.

Några av skolkonserterna har även spelats för offentlig publik. Ahlberg, Ek & Rosvall, **Med ett munspel i fickan har man aldrig tråkigt** är två exempel, och när **Musikraketen** intog Schymbergsalen var det lapp på luckan.

Film- och tv-spelsmusik skapar intresse » I februari var det återigen dags för populära **Far and Away**. Tillsammans med Nordiska Kammarorkestern guidade filmkritikern Orvar Säfström publiken genom filmmusik till bland annat **Star Wars**, **Sagan om ringen** och **Harry Potter**. Sopranen Sabina Zweigacker bjöd på en fantastisk tolkning av **Game of Thrones** och även ett och annat dataspel letade sig in bland repertoaren. Konserten spelades för drygt 2 500 elever vid sammanlagt fem skolkonserter och för ett utsålt Tonhallen vid den offentliga konserten. Det är tydligt att tv-spel- och filmmusik engagerar en bred publik.

Kulturskolan goes Tonhallen

Nytt för i år är att till var och en av orkestrens och ensemblernas konserter i Tonhallen bjuds 30 ungdomar från Kulturskolan in. Syftet är att konsertbesök ska bli en naturlig del av unga människors vardag - ett initiativ som uppskattas av både elever och lärare.

Susannas guide

613 barn fick ta del av **Susanna guide till Nordiska Kammarorkestern**. Med utgångspunkt i de fyra grundkänslorna, glädje, sorg, rädsla och vrede, berättade sångerskan Susanna Levonen olika historier som genom orkestern förvandlades till musik.

Violinisten Clara-Jumi Kang framförde Sibelius violinkonsert tillsammans med Nordiska Kammarorkestern.

Nordiska Kammarorkestern under ledning av Eva Ollikainen.

En sammansvetsad orkester där spelglädjen lyser igenom

NORDISKA
KAMMARORKESTERN
består av 35 musiker. Under året
har orkestern tillsammans med
de båda ensemblerna gjort
drygt 20 unika produktioner
som både spelat i Tonhallen
och runt om i länet.

NORDISKA
KAMMARENSEMBLEN
består av elva musiker, med
stråkkvintett, blåskvintett
och piano.

NORDISKA
BLÅSARKVINTETTEN
består av fem musiker med
instrumenten flöjt, oboe,
klarinet, horn och fagott.

De är bra på att spela utan dirigent och den genuina spelglädjen och goda stämningen ger gensvar både i musiken och hos publiken.

– Vi är en orkester med god stämning och ett fint samarbetsklimat. När vi möter publiken får vi ofta höra att vi ser glada ut, säger Christoffer Thorsell.

Han är pukist och slagverkare i orkestern och dessutom ansvarig projektledare för de båda ensemblerna Nordiska Blåsarkvintetten, NBK, och Nordiska Kammarensemblen, NKE.

Christoffer Thorsell menar att orkesterns styrka är att de är bra på att spela kammarmusikaliskt tillsammans. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att Nordiska Kammarorkestern är en halvtidsorkester. På halva tiden förväntas orkestern prestera på samma nivå som om den spelade på heltid. Han jämför det med ett fotbollslag som spelar hälften så mycket som de konkurrerande lagen vilket naturligtvis är en svår ekvation.

– Det skulle bli helt andra förutsättningar om orkesterns tjänstgöringsgrad höjdes. Då skulle vi kunna nå ännu fler människor i olika sammanhang, säger Christoffer Thorsell.

En personlig höjdpunkt under året var vårens säsongsavslutning. Clara-Jumi Kang spelade **Sibelius violinkonsert** och orkestern framförde **Brahms symfoni nr 1**.

– Fantastisk solist och fin repertoar!

Med de båda ensemblerna letar sig musikerna ut till andra platser att spela på. Scenen behöver inte vara lika stor och mötet mellan musiker och publik blir mer intimt. Ett specifikt uppdrag är att arbeta med kultur och hälsa och kultur för äldre. Att deltagandet i kulturaktiviteter är hälsofrämjande är ingen nyhet. Direkta kvitton på det upplever medlemmarna i Nordiska Blåsarkvintetten när de varje år ger **Julens pärlor** vid ett antal äldreboenden runt om i länet och när de spelar på Mellan-norrlands Hospice i Sundsvall. Musiken är kopplad till våra minnen och mötena med de äldre resulterar ofta i samtal om anekdoter från förr.

– Vi kommer nära publiken och väver in våra egna personliga minnen kring julen i den musik vi spelar. Vi stannar och fikar efteråt och det uppstår ofta väldigt fina möten. Man ser att det händer något i både blicken och kroppen och det är fint att kunna locka fram deras barndomsminnen, säger Maria Garlöv Thorsell, ensembleledare för NBK.

Brobygge och sänkta trösklar till ung som gammal

Tänk att få krama en kontrabas. Eller få veta en och annan hemlis om tonsättaren... Med konsertintroduktioner, öppna repetitioner och det nya konceptet *Vad händer egentligen i Nordiska Kammarorkestern?*, får publiken möjlighet att komma närmare sin orkester. På torsdagkvällarna när alla musiker sitter i konsertkläder med blankpolerade skor och Tonhallen fylls med åhörare är det kanske svårt att tänka sig hur en helt vanlig dag på jobbet ser ut.

Från och med hösten 2019 står dörrarna till Tonhallen öppna under de onsdagseftermiddagar som Nordiska Kammarorkestern repeterar. Tanken är att vem som helst ska kunna sjunka ner en stund i konserthallen och ta del av arbetet som sker på scenen.

– Vid de öppna repetitionerna får besökaren uppleva det finkalibrerade hantverk och minutiösa jobb som arbetsprocessen i en orkester innebär. Till exempel att behöva ta om samma ställe 15 gånger tills allt låter lekande lätt vid konserten, säger Elisabet Ljungar, musikchef.

Musikchef Elisabet Ljungars konsertintroduktioner har blivit allt mer populära under året.

Nytt för denna höst är projektet *Vad händer egentligen i Nordiska Kammarorkestern?*, som riktar sig till sex- och sjuåringar. Det är ett sätt att tidigt välkomna den yngre publiken.

– Vi vill "fånga" barnen så tidigt som möjligt och få dem att känna att musiken är till för alla. De prövar olika instrument och träffar musikerna. Barnen får krama kontrabasen och känna hur tonerna vibrerar – det är alltid populärt. När de går därifrån vill alla börja spela olika instrument. Det är fint att se, säger Astrid Robillard, producent och den som ansvarar för projektet.

Konsertintroduktionerna med vår musikchef har fortsatt under året och är också ett led i att bygga broar mellan publiken och orkestern. Sammanlagt har tolv introduktioner hållits i Sundsvall, Sollefteå och Härnösand. Elisabet Ljungar beskriver introduktionerna som ett sätt att öppna upp för en nyfikenhet, en chans lyssna på ett annorlunda sätt.

– Det finns så mycket roligt och spännande att berätta, både om kompositörer och strömningar i tiden då verken skrevs. Jag tänker att det också kan vara ett sätt att förmänskliga tonsättaren. Jag får ofta feedback i pausen från publiken som beskriver att de lyssnat med nya öron under konserten. Det är väldigt roligt att höra, säger Elisabet Ljungar.

Samarbete ger mer till fler

Oboisten Sanna Salomaa och chefdirigent Eva Ollikainen.

Musik i Norr är ett interregionalt samarbete mellan de fyra nordligaste länen Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Jämtland. Genom ett öronmärkt stöd från regionerna och Kulturrådet möjliggörs en modell som innebär att invånarna i länen kan ta del av varandras spetskompetensensembler. Ett utbyte som ger bredd och variation.

Under året har både Norrlandsoperans Symfoniorkester och Norrbotten NEO gästspelat i Sundsvall och Nordiska Kammarorkestern har spelat i Umeå och Östersund. Norrbotten Big Band spelade tillsammans med Bobo Stenson i Sollefteå.

Ensemblerna turnerar oftast var för sig men kan även samarbeta i större projekt. På så sätt kan publiken erbjudas en annan typ av repertoar, till exempel verk ur den stora romantiska orkesterlitteraturen.

På sikt hoppas *Musik i Norr* kunna utöka nätverket även för barn- och ungaproduktioner.

5x SVERIGEPREMIÄRER

Att presentera sällan spelade verk ur den västerländska konstmusikkatten är stimulerande för såväl åhörare som musiker. Under säsongen har publiken kunnat njuta av fem sådana, med stor kronologisk spridning. Alltifrån en svit ur Élisabeth Jacquet de la Guerres opera **Céphale et Procris**, skriven under tidigt 1700-tal men inte förrän nu spelad i Sverige, till nyskrivet material av de två unga samtida tonsättarna Lisa Streich med verket **Mantel** och Anna Torvaldsdottir med **Illumine**. Dessutom en engelskt hornkonsert av Peteris Vask och en ouvertyr av Joseph Bologne.

Composer in residence

Tonsättaren Andrea Tarrodi är Nordiska Kammarorkesterns nya **Composer in Residence**. Det innebär att hon specialsriver en fanfar, ett ensembleverk, en harpkonsert och en symfoni med utgångspunkt i de fyra elementen. Verken kommer att uruppföras under 2020 och 2021.

Mitt i mörkaste januari var det dags för den sjätte upplagan av **Kulturfestivalen**. Nordiska Kammarorkestern invigde med Wagner och ensemblerna NBK och NKE avslutade med **Strauss blåsarserenad**. Däremellan fanns mycket annat för publiken att ta del av. Stanislav Khristenko bjöd på utsökt pianoafton, LUST, SLUSK och Mittfolk gav en gemensam konsert och folkmusikgruppen Trio Wolski intog E Street. De allra yngsta fick lyssna till Oddjobbs lekfulla jazziga konsert där olika djur får liv genom instrumenten. Oddjobb gav även en konsert för den vuxna publiken.

184

offentliga produktioner har gjorts under året

På turné

Musik Västernorrland har med sin palett av frilansmusiker för jazz, folk- och världsmusik samt västerländsk konstmusik och Nordiska Kammarorkestern, Nordiska Kammarensemblen och Nordiska Blåsarkvintetten spelat i länets samtliga kommuner.

”Barnen får krama kontrabasen och känna hur tonerna vibrerar – det är alltid populärt.

- Astrid Robillard, producent

Spelmansstämmor är Mittfolks melodi

Ungdomsensemblen som spelar folk- och världsmusik har deltagit i fyra stämmor 2019. Vid Delsbostämman spelade de med Gävleborgs ungdoms-folkmusikband (GUF). Samarbetet resulterade i en konsert på Bjuråkerstämman och en inbjudan till Oktoberstämman i Uppsala. Mittfolk har blivit ett återkommande populärt inslag då bandet spelar en hyllning till nya svenska medborgare i samband med Sundsvalls kommuns välkomstceremoni i Stadshuset. För att bredda deltagarunderlaget förlades Mittfolks sista

repetitionsdag till Örnsköldsvik och genomfördes i workshopform med Kulturskolan.

SLUSK på internationell körtävling

Länsungdomskören SLUSK deltog i Grand Prix of Gothenburg 2019 i augusti i Göteborg. Där genomförde de en Friendship concert och fick träna på hur det är att prestera sitt allra bästa när det gäller. SLUSK består av 20 körsångare från hela länet som med sin konstnärliga ledare David Bodin träffats sex helger under året för att repetera. Genom körsången får ungdomarna en möjlighet att utvecklas både musikaliskt och personligt. SLUSK genomförde också turnén **I nöd och SLUSK** med sammanlagt sex offentliga konserter och skolkonserter i Örnsköldsvik, Härnösand och Sundsvall.

LUST – ett framgångsrikt ungdomsstorband

Länsungdomsstorbandet LUST som består av 17 ungdomar från hela länet kom i år på tredjeplats när de deltog i den återkommande Blue House Youth Jazz Festival i Stockholm. Det resulterade i att de sedan bjöds in till att spela på Youth Jazz and Bluesfest i Uppsala. Att delta i festivaler skapar

viktiga musikaliska referenser och nätverk för livet. Bandet har under året repeterat vid tolv tillfällen

tillsammans med sin musikaliska ledare Fredrik Norén. De har också spelat tillsammans med High Coast Jazz Orchestra i Härnösand och gav en egen konsert på E Street i Sundsvall i början av maj.

Jazzvecka i Höga kusten » I somras var det 20-årsjubileum för den rikstäckande jazzveckan i Höga kusten. Under en hel vecka får ett 50-tal ungdomar från hela landet ta del av en jazzkurs med lärare från hela världen. Veckan avslutas med Öbacka Jazz and Blues-festival där ungdomarna får spela på festivalen. Arrangemanget har vuxit genom åren och är numera ett återkommande inslag som sätter både Härnösand och Musik Västernorrland på jazzkartan. Många av dagens unga jazzmusiker har varit deltagare på kursen, bland andra Isabella Lundgren, Maia Hirasawa samt Lena Swanberg.

Från Örnsköldsvik till Barcelona

Sedan ett par år finns ett utbyte mellan St Andreu Jazzband och Musik Västernorrland. I september åkte medlemmar i barnjazzgruppen från Örnsköldsvik till Barcelona och internationella Jazzing Festival. Barnen deltog i workshops, spelade ett par konserter och träffade andra unga inom genren.

Musik-Klivet - boost för unga musiker

Nytt för i år är Musik-Klivet som inleddes med en repetitionsdag i oktober på Hålsjö folkhögskola i Sollefteå kommun. Syftet är att stötta ungdomar som redan kommit en bit på sin musikaliska resa. Under våren 2020 kommer ungdomarna få fortsätta förkovra sig inom sitt individuella artisteri.

Länsungdomskören SLUSK består
av ett tjugotal unga körsångare
från hela länet.

Stjärnglans mitt i vardagen

Konserten sålde slut på två timmar och när det äntligen är dags är Tonhallen fylld till sista sittplats. 800 personer har kommit för att ta del av Annika Norlins universum. Med dirigenten Jonas Nydesjös orkesterarrangemang skapas ett dynamiskt samspel mellan Annika och Nordiska Kammarorkestern. Vid vissa tillfällen är det som om hela salen håller andan.

När konserten är slut vill ingen gå hem och publiken står upp och fortsätter att applådera. Och fortsätter. Och fortsätter. Men Annika Norlin med sina alias **Säkert** och **Hello Saferide** är bara en av stjärnorna som varit på besök.

– Det är alltid roligt när många människor vill komma och ta del av vårt utbud och hösten har varit väldigt lyckosam. Både den amerikanska pianisten Claire Huangci och tyske violinisten Kolja Blacher har fyllt Tonhallen och gjort bejublade framträdanden tillsammans med Nordiska Kammarorkestern, säger Staffan Nilson, marknadsförare.

Det kan vara lätt att glömma bort vad som erbjuds innanför Tonhallens grå träpanel där byggnaden vilar mot Norra bergets sluttning. Eller vad som försiggår på E Street eller Sundsvalls Teater. Två av Sveriges kanske mest folkkära skådespelare har

under året kommit på besök. På Sundsvalls Teater intog Stina Ekblad scenen tillsammans med gitaristen David Härenstam. Och en kväll i november i Tonhallen reciterade Anita Wall texter tillsammans med Nordiska Kammarorkestern som bjöd på musik från fyra sekler.

Även Jazzklubben har bjudit på stjärnglans flera gånger.

– På E Street har jazzpubliken fått möta bland annat Katie Thiroux och hennes trio. Hon är både basist och sångare och musikerna bjöd på en otroligt svängig konsert. Det är häftigt att vi kan erbjuda den här typen av upplevelser och turnéer i länet, säger Staffan Nilson.

Under året kan vi räkna till 14 internationella gäster. Från Ryssland, Norge och Finland i norr till Kroatien och Spanien i söder och USA i väster. Och för varje gång som en dirigent eller solist gästar orkestern är det som om en liten bit av världen letar sig in med sina toner, sina berättelser, sin klang och ger oss ny luft att andas.

 greg pikitis @tantjaern SWE • Oct 31 • 9:44 am
kan ni fatta att jag igår, en helt vanlig onsdag, satt i sundsvall av alla ställen på jorden och fick höra annika bästa norlin work her magic tillsammans med nordiska kammarorkestern? annika+stråkar+harpa(!)=sant

PRODUKTIONER 2019

NORDISKA KAMMARORKESTERN	• Annika Norlin • Avslutningskonsert vänkommun Kramfors • Barocka berättelser och moderna sviter • Brahms och Kodály • Far and away • Invigningskonsert – Wagner • Julkonsert på Kulturmagasinet • Kroatiskt gästspel • Konsert för engelskt horn • Mendelssohns violinkonsert • Mozarts 23:a pianokonsert • Peter och Vargen • Scenkonstbiennalens öppningskonsert • Schumanns cellokonsert • Sibelius violinkonsert • Susannas guide till Nordiska Kammarorkestern	• Marius Neset Quintet • Metropols avskedskonsert • Norrbotten Big Band och • Bobo Stenson i Sollefteå • Oddjob • Ungdomsjazzfestival i Makhand • Öbacka Jazz and Bluesfestival
NORDISKA BLÅSARKVINTETTEN	• Fönster mot höst • Invigning Sundsvalls Kammarmusikfestival • Julens pärlor • Lunchkonsert på Kulturmagasinet • Musica Mobile • Romantik i vinterkväll • Sommarkonsert • Sommarlängtan	FOLK- OCH VÄRLDSMUSIK • Ahlberg, Ek och Roswall • Dikt-i-loop • Duo Systrami • Hyllning till Hillevi • Kongero • Lena Jonsson trio • Med ett munspel i fickan har man aldrig tråkigt • Mittfolk: i Skönsmons kyrka • Mittfolk: nationaldagsfirande • Mittfolk: Bjuråkers-, Anundsjö- och Delsbostämman • Mittfolk: Umeå Folkmusikfestival • (O)SYNLIG(T) • Symbio • Stahlhammer Klezmer Classic Trio • Ton 19 • Trio Wolski • Valkyrien allstars • 20-årsfirande Eldnässets flottningsmuseum • Invigningskonsert med Lena Willemark vänkommun Ånge
NORDISKA KAMMARENSEMBLEN	• Amerikanska teman med variationer • Bach • Kammarmusikaliska örhängen • Klassrumsbesök • Lunchkonsert på Kulturmagasinet • Samarbete med Ånge musiksällskap • Promenadkonsert 2019 • Strauss serenad • Symfoniskt	VÄSTERLÄNSK KONSTMUSIK, FRILANS OCH GÄSTSPEL • Dagen Svalnar • Duo Svarfvar Kellerman • Gansch und Breinschmid • Lantern Lectures • Memory • Peter Friis Johansson och Emil Jonasson • Saint-Saëns Violinsonater • Weberkvartetten: Speglingar • Stanislav Khristenko pianorecital • Waltons violinkonsert
JAZZ	• Baritone Rhapsody • Barnjazzgrupper från • Örnsköldsvik till Barcelona • Generation: Musik • Helen Sung Quintet • Höga Kusten Jazzvecka 20 år! • Jazzoo • Katie Thiroux trio • LUST: Blue House Youth Jazz Festival 2019 • LUST: konsert på E Street	MER • Körsamarbete med Docksta friskola • När isen fick musiken • SLUSK: Grand Prix Of Nations Gothenburg 2019 och 4th European Choir Games • SLUSK: skolkonsert • Språkresan • Ungdomsgruppernas festivalkonsert

teater

T e a t e r V ä s t e r n o r r l a n d

TEATER VÄSTERNORRLAND » Teater Västernorrland är länets egna teater och har i uppdrag att producera en varierad repertoar av hög konstnärlig kvalitet för barn, unga och vuxna. I den skapande verksamheten finns såväl länsregissören som det dramapedagogiska arbetet i skolan.

Scenkonst inifrån barns och ungas eget perspektiv

Ropen och skratten hörs lång väg från Folkets Hus Gnistan i Gullänget, Örnsköldsvik där klass 8c väntar på att få komma in och uppleva föreställningen **Fallet Exet**. Det busas och knuffas lite i ledet, spänning och förväntan ligger i luften. Så öppnas dörren och karaktären Rektorn visar in eleverna och hälsar dem välkomna till en ny termin i Nyxnäs skola.

Fallet Exet är en teater- och spelupplevelse där publiken möter dramats rollfigurer och samlar ledtrådar för att lösa klasskamraten Exets försvinnande. Med hjälp av surfplattor, eller "läsplattor" som den auktoritära och konservativa rektorn kallar dem, får deltagarna instruktioner och gör val som driver handlingen framåt. Men arbetet med pjäsen började såklart långt innan den här dagen i Gullänget.

– Jag ville göra en produktion med riktig delaktighet och kände bara till en grupp i Sverige som jobbat med det i många år, så jag kontaktade Ebba och Gabriel i Nyxxx och de blev intresserade direkt, säger Kristoffer Berglund, projektledare och konstnärligt ansvarig för barn och unga.

Så började föreställningen växa fram, där samarbetet med den tilltänkta publiken var en viktig ingrediens. Genom projektet *Kreativa Klasser* möjliggjordes möten med högstadielklasser i Sollefteå, Örnsköldsvik och Timrå där det konstnärliga teamet, dramapedagog och dramaturg kunnat testa och få input på pjäsens tematik och olika speldesignformer. Ungdomarna har funnits med som referensklasser och testpublik genom hela processen fram till premiären. Det är inte ofta det konstnärliga teamet innehåller programmerare och speldesigners. Att arbeta med ett programmerat spel som man gjort i den här föreställningen är helt unikt.

Under hösten spelades skolföreställningar i Sundsvall, Härnösand, Sollefteå, Örnsköldsvik och Timrå. Totalt fick 65 högstadielklasser kliva in i det lilla samhället Nyxnäs och försöka lösa mysteriet. Publikens aktiva deltagande har varit mycket uppskattat.

– Att jobba eller umgås genom en surfplatta är ungdomar vana vid, det känns tryggt för dem. Det blir ett medel för att våga delta och ett sätt att bygga samarbete mellan människor, säger Kristoffer Berglund.

Jens Wieselblad Nilsson i
Fyra spänn city.

KREATIVA KLASSER

Kreativa Klasser är ett arbetssätt i syfte att öka barn och ungas delaktighet i Teater Västernorrlands verksamhet. På olika sätt involveras barn och unga genom hela den konstnärliga processen. Arbetet med *Kreativa Klasser* möjliggörs med stöd från Kulturrådet och Region Västernorrland. Samarbetspartners är Sollefteå kommun, Örnsköldsviks kommun, Timrå kommun, Härnösands kommun och Sundsvalls kommun.

Förutom tre professionella skådespelare som spelar två roller vardera finns också en ungdomsskådespelare med i varje föreställning. 10 estetelever från Skvaderns gymnasium och Härnösands gymnasium har turats om att spela titelrollen Exet. Möjligheten att som gymnasieelev med teaterintresse få prova på att repetera och turnera med en professionell ensemble är få förunnat och har verkligen uppskattats.

– Det är jättekul att kunna möta unga aspirerande skådespelare och erbjuda dem ett professionellt sammanhang, säger Åke Arvidsson, skådespelare.

Arbetsättet *Kreativa Klasser* startade med vårens produktion för barn och unga, **Fyra spänn City**. Där var utgångspunkten att undersöka vad som får en 11-åring att garva av stolen. Tillsammans med klass 5 på Hellbergsskolan i Skönsberg, Sundsvall, anordnades humorfestival där eleverna presenterade sina favoritklipp på youtube som inspiration till manusförfattaren Alma Lindé.

– Det var väldigt roligt och otroligt intressant att se vad femteklassare gillar. Vi kunde se vissa teman som förväxling, statusfall och slapstick, som vi sedan tog med i det fortsatta arbetet, berättar Kristoffer Berglund.

Allteftersom pjäsen växte fram fortsatte samarbetet med klassen på Hellbergsskolan. De fick läsa manuset, göra sina tankar och åsikter hörda och var självklara gäster på generalrepetitionen. Föreställningen spelade för mellanstadieklasse i Västernorrland under våren tillsammans med några offentliga föreställningar i Sundsvall.

– Jag upplever att det största värdet med det här arbetssättet är att barn och unga upplever att de blir sedda och lyssnade på. Jag är övertygad om att vi gör skillnad, säger Kristoffer Berglund.

Under hösten har även arbetet med nästa hösts föreställning inletts, då Teater Västernorrland har Sverigepremiär för **Fucking Åmål**. Fem högstadieklasse i Härnösand, Sundsvall och Örnsköldsvik har sett filmen och diskuterat dess tematik tillsammans med dramatikern Robin N Spegel och Teater Västernorrlands dramaturg och dramapedagog. Efter det har eleverna arbetat vidare med egna texter om kärlek som så småningom kommer samlas i en antologi kopplad till föreställningen.

Teater Västernorrlands verksamhet för barn och unga har plats för starka scenkonstupplevelser, eget skapande och möjligheter att på andra sätt möta teaterns magiska värld.

Teater på lovet » Under påsk-, sommar- och höstlovet har barn och ungdomar kommit till Teater Västernorrland för att under två dagar spela teater med andra teaterintresserade. Det är ett sätt att erbjuda en möjlighet för intresserade att fördjupa sig i teaterns värld. Samtidigt som de får jobba med sin egen utveckling får de också möta flera av de yrkesroller som finns inom teater och scenkonst, och såklart se den föreställning för barn och unga som spelas för tillfället. Workshoparna leds av Teater Västernorrlands dramapedagog och har varit populära under året.

Teaterworkshop på UKM

Ung Kultur Möts är en mötesplats för kreativa unga mellan 13 och 20 år. Festivalen hålls på kommun- region- och riksnivå och under regionfestivalen i Örnsköldsvik höll Teater Västernorrlands dramapedagog två workshopar i drama.

Närproducerad dramatik med humor & spänning

Med hemmascen i Sundsvall och uppdrag att turnera i hela länet, inte minst i skolan, är det sällan lugnt i Teater Västernorrlands lokaler. I ateljéer och verkstäder tillverkas all scenografi, rekvisita och kostym till samtliga föreställningar.

Teater på sommarläger

I somras arrangerade Sundsvalls kommun ett sommarläger för barn med funktionsvariation. Under en dag var Teater Västernorrland på plats och jobbade med olika dramaövningar vilket var mycket uppskattat av deltagarna.

45%

av publiken var barn och unga upp till 25 år under året.

Premiär på en dag – teater i skolan

Under året har alla årskurs fem i Timrå och Härnösands kommun genomfört workshopen **Premiär på en dag**. Under en skoldag arbetar en klass tillsammans med skådespelare och dramapedagog från Teater Västernorrland där olika övningar mynnar ut i en kort föreställning.

Hos Teater Västernorrland finns flera aktiviteter att komplettera en föreställning med, till exempel **Premiär på en dag**, rundvandring i Teater Västernorrlands lokaler och att jobba med värderingsövningar och diskutera föreställningens tematik tillsammans med dramapedagog efter föreställningen. Under hösten har särskoleklasser på S:t Olofs skola i Sundsvall vid fem tillfällen jobbat med teater kopplat till läsförståelse med utgångspunkt i en berättelse om **Pettson och Findus**. Genom att själv gestalta är det lättare att arbeta med undertexter och det ger också möjlighet att uppleva saker från någon annans perspektiv.

De flesta workshopar Teater Västernorrland utför i skola och förskola är **Skapande skola**-projekt där skolorna fått bidrag från Kulturrådet för att kunna integrera konst och kultur i skolan.

"Stort tack för allt! Skratt, gråt och eftertanke. Kommer aldrig glömma er!"
- publikröst om *Min vän fascisten*

Svängig musikal med viktigt budskap

För att sätta upp en sjuhelsikes musikal behövs såklart artister och musiker, men var får man tag på dem? En del finns såklart i Teater Västernorrlands ensemble men när det behövs fler får teaterchefen helt enkelt hålla audition.

– Det är ett sätt att ge unga och oprövade personer chansen att visa upp sig och bästa sättet att hitta rätt person som passar teatern, passar in i ensemblen och givetvis har hög kompetens, säger Lena Engqvist Forslund, teaterchef.

Höstens stora satsning hos Teater Västernorrland var musikalen **Min vän fascisten** där publiken fick njuta av sju skådespelare och tre musiker. Efter att ha besökt Arbetsförmedlingen kulturs auditions i Malmö och Stockholm och såklart redan ha en hel del kontakter gjordes ett urval och ett tiotal personer bjöds in till Teater Västernorrland på audition. Utifrån det gjordes valen till ensemblen som bestod av både skådespelare med sång- och musikkompetens och musikalartister.

Det räcker inte med att vara en skicklig sångare och skådespelare, klangläget ska passa övriga röster. Att blanda musikal- och skådespelarutbildade visade sig vara ett lyckokast.

– Det blev en kvalitativ hög nivå på både sången och skådespeleriet eftersom vi kunde fördjupa våra kunskaper och lära av varandra. Viljan att berätta en historia och ha bra ledning av regissör och kapellmästare, i kombination med de personer vi var, blev en fullträff helt enkelt, säger Gisela Nilsson, skådespelare.

Min vän fascisten skapades av Klas Abrahamsson och Erik Gedeon 2012. Handlingen kretsar kring ett kompisgäng som träffas för att festa och idyllen störs av en främling iförd en gammal nazistuniform, som också vill vara med. Han blir en katalysator som får medelklassens demokratiska yta att krackelera. En handling som är ännu mera aktuell idag än för åtta år sedan.

– Jag har sällan varit lika nöjd med repertoarvalet som den här gången. Det politiska läget just nu är exceptionellt och tillskruvat där ett av våra riksdagspartier alldeles uppenbart har rötter i främlingsfientlighet - men det håller på att glömmas bort och normaliseras. För mig handlar föreställningen om att det är livsfarligt att vara historielös eller naiv i det här läget, risken är att människor inte har förståelse för vad de lägger sin röst på, säger teaterchefen.

Bagardotter tog plats på scenen

Alfhild Agrell föddes i Härnösand 1849. Hon var samtida med Strindberg och Ibsen, men trots den hårda konkurrensen var hon under det tidiga 1880-talet den mest spelade dramatikern på Kungliga Dramatiska Teatern i Stockholm. Hon skrev om det som låg henne närmast hjärtat: kvinnans frigörelse och rätten till ett eget liv. Hennes framgångar till trots är det numer få som känner till henne och hennes verk.

Till Teater Västernorrland kom en förfrågan från Agrell-sällskapet i Härnösand om att uppmärksamma Alfhild Agrell i anslutning till Agrell-året 2018. Istället för att sätta upp någon av Agrells många pjäser valde man att göra en nyskriven pjäs om hennes liv.

Therese Söderberg från Matfors skrev manuset till pjäsen **I huvudet på Alfhild Agrell** som hade premiär på Sundsvalls Teater på internationella kvinnodagen 8 mars. Föreställningen spelades i Västernorrland, Gävle, Umeå och Östersund.

Fullbokat på årets Lunchteater

Lunchteater är Teater Västernorrlands gästscen där en blandad repertoar av teater och musikunderhållning presenteras tillsammans med en tallrik mat. Konceptet är populärt hos publiken i både Sundsvall och Härnösand, där Teater Västernorrland samarbetar med Härnösands Teaterförening och St Petri Logen. Därför har utbudet utökats med flertalet **Efter jobbet**-föreställningar i båda städerna. 2019 var inget undantag när det kommer till efterfrågan hos publiken, det var kö till biljettsläppen och flertalet föreställningar blev helt slutsålda.

Värd för nationellt möte

Under året har Teater Västernorrland stått värd för ATRs (Amatörteaterns Riksförbund) nationella möte. Alla regionala teaterkonsulenter och länsregissörer möttes och fick bland annat en rundvandring i Teater Västernorrlands lokaler.

Minnesförlustelser

Tillsammans med Hudiksvalls Balalajkor och körerna Mousiké, Tors Hammarkör och Vox Viva genomförde Teater Västernorrland en hyllningskonsert till sin bortgångne musikaliska ledare Örjan Lidén. Två konserter gavs den 1 december och Sundsvalls Teater var fullsatt till sista stol när ett 80-tal körsångare framförde valda verk av Örjan. Gisela Nilsson guidade publiken genom föreställningen, berättade anekdoter från Örjans mångåriga gärning som musikalisk ledare och kompositör på Teater Västernorrland och sjöng några av hans texter. En känslösam kväll till minne av en mångbegåvad musiker, kompositör och poet som gav liv och spänst till Sundsvalls kulturliv.

Attraktiv arbetsgivare » Jag får cv:n från människor som vill jobba hos oss skickade till mig varje vecka. Teater Västernorrland är absolut en eftertraktad arbetsplats hos människor i scenkonstbranschen, säger teaterchef Lena Engqvist Forslund.

Sommarteater på Murberget

2018 gjorde Teater Väster-norrland succé med Molières klassiska komedi **Tartuffe**. I somras gjorde föreställningen, med kända ansikten som Lars T Johansson och Jens Wieselblad Nilsson, comeback - men nu som sommar-teater i Härnösand i samarbete med Västernorrlands Museum. En utomhusscen byggdes upp på Murberget där sammet, guld och marmor samsades med den norrländska junigrönskan.

Tartuffe spelades i commedia clown-form. Det innebär att skådespelarna först repeterar in hela pjäsen som vanligt och där-efter lämnar över sig till maskerna. Maskerna gör som de vill och skådespelarna måste våga släppa taget och låta dem göra rollen. Kanske kommentera vad som sägs på scenen, en aktuell händelse eller rent utav det som händer i publiken. Den här stilen gör att ingen föreställning blir den andra lik, något som uppskattas av både skådespelare och publik.

Jens Wieselblad Nilsson, Gisela Nilsson och Alva Pettersson i **Tartuffe**.

Rivig musikal med klös

Familjeföreställningen **Pelle Svanslös** hade premiär 27 december 2018 och spelades fram till 19 februari 2019. Det är en berättelse om att våga vara sig själv och om att stå upp för varandra, berättad med humor och värme som tilltalar såväl stora som små. Föreställningen innehöll massor av sång, musik och dans. Rollen som Elake Måns spelades av namnkunniga vogue-dansaren Sofia Södergård från Sundsvall som var glad åt att få komma "hem".

– Det var jättekul att få komma till Sundsvall och spela på hemmaplan, det var här jag började dansa och spela teater, säger hon.

Förutom offentliga föreställningar i Sundsvall och Härnösand fick lågstadiel elever från Sundsvall, Härnösand och Sollefteå uppleva den här musiken med både underhållning och djup. Totalt spelades 18 skolföreställningar.

Pelle Svanslös var den tredje i raden av familjeföreställningar med premiär i mellandagarna som Teater Västernorrland presenterat.

Unga Klara på besök

2018 blev Unga Klara Sveriges nationella scen för barn och unga och 2019 gav de sig ut på sin första stora världsturné och då var Sundsvall ett självklart stopp längs vägen. Under en vecka i oktober genomfördes flera föreställningar och workshopar, både för skolor och offentlig publik. Ett dialogseminarium kring hur kultur och skola kan samverka arrangerades med inbjudna från såväl skolans som kulturens värld. Veckan arrangeras i samarbete mellan Sundsvalls Kulturskola, Sundsvalls museum och Teater Västernorrland.

Dramatiker-podden

I **Dramatiker-podden**, som startade i mars 2019, bjuder Teater Västernorrlands dramaturg Alexandra Loonin in samtida dramatiker till ett samtal om dramatiskt skrivande. Ofta är gästerna kopplade till pågående produktioner hos Teater Västernorrland. Under 2019 kom sammanlagt 18 avsnitt ut och podden har haft ungefär 1 250 lyssningar.

Länsregissör utvecklar 30 amatörföreningar i länet

Teaterintresset i Västernorrland frodas som aldrig förr, inte minst när det handlar om att själv skapa och spela teater. Det finns över 30 amatörföreningar i länet där medlemmarna träffas med jämna eller ojämna mellanrum för att tillsammans arbeta fram en teaterföreställning. Ofta presenteras föreställningar med lokal anknytning, vilket också lockar publiken.

Hos Teater Västernorrland finns en länsregissör på heltid med uppdrag att hjälpa och stötta amatörföreningarna och efterfrågan är egentligen större än han hinner med, men det är svårt att tacka nej till ett sådant roligt arbete menar Iso Porović, länsregissör.

– Det är uppfriskande att möta så många olika människor och platser, att se hur osynliga personer och byar plötsligt blir synliga är verkligen belönande. Jag känner att mitt arbete uppskattas och att jag gör nytta, det är viktigt för mig.

Iso fördelar sitt arbete jämnt över länets sju kommuner. Under året har han bland annat jobbat med Höga Kusten Teaterförening som gjorde sommarteatern **De kom från havet – Skulerövarnas sista färd**, Teater Hernö, Teaterspegeln i Örnsköldsvik och Teater Thalia från Timrå som hade premiär av sin föreställning **Först föds man ju** i oktober. De sistnämnda repeterade i Teater Västernorrlands lokaler. I augusti reste Iso tillsammans med Höga Kusten Teaterförening till Kiev då de blivit utvalda att delta i en jurybedömd teaterfestival med föreställningen **Frieriet** som Iso regisserat. Det blev storslam för gänget som vann samtliga fem priser som delades ut, bland annat bästa teatergrupp, bästa klassiska teaterstycke och bästa kostym.

Länsregissörens arbete är också ett sätt att berätta om Teater Västernorrlands verksamhet och sprida kännedom om varumärket. Ofta kommer grupper som Iso jobbat med till Teater Västernorrlands föreställningar eller publikrepetitioner. Teater Västernorrland är en av få länsteatrar som kan erbjuda regionala amatöртеaterföreningar stöttning av en länsregissör. Utöver det bidrar Teater Västernorrland med kunskap om scenografi, kostym, rekvisita och mask och lånar ut kostymer från kostymförrådet när det är möjligt. Målet är att öka den generella kompetensen hos föreningarna så att de med tiden själva kan producera med ökad konstnärlig kvalitet.

Teater Västernorrlands länsregissör Iso Porović.

Välkomna hem till oss

När Teater Västernorrland öppnar upp portarna och bjuder in till umgänge och fika kommer responsen från publiken omedelbart. Intresset är otroligt stort och vårens **Afternoon Tea** och höstens **Mingelkväll** blev båda fullbokade på kort tid.

– För oss handlar det om att ha en tvåvägskommunikation med publiken. Det är jätteviktigt för oss att känna av deras intresse och behov, och så är det ju trevligt också, säger Karin Norberg, producent.

Två gånger om året bjuder Teater Västernorrland in publiken för att presentera verksamheten i stort men också berätta om kommande repertoar. Liveframträdande eller öppen repetition ger publiken ett smakprov av vad som komma skall. Genom samarbeten inom Scenkonst Västernorrland går det också att blanda upp teater med andra konstformer. Mingelkvällen i september gästades till exempel av Nordiska Blåsarkvintetten som framförde delar av sin konsert Fönster mot höst.

I samband med **Afternoon Tea** i februari fanns också möjligheten att delta i en rundvandring bakom kulisserna på Konsertteatern och Sundsvalls Teater. Uppdelade i mindre grupper visades deltagarna

runt i ateljéer och verkstäder, och såklart in i det mycket uppskattade kostymförrådet.

– Varje gång jag guidar en grupp slås jag av hur förundrade människor blir av vad som finns innanför väggarna här mitt i stan. Det är inte så många som vet att vi syr och bygger allt själva, säger Carin Sjödin, turnéläggare och guide under rundvandringarna.

Totalt har det genomförts nio offentliga rundvandringar under året, oftast i samband med föreställning eller evenemang av typen **Afternoon Tea**. För att ge en extra inblick i produktionerna och deras tema erbjuder Teater Västernorrland också introduktioner innan föreställningen samt samtal med skådespelare och regissör efter föreställningen på utvalda datum.

Även företag och organisationer har tagit sig till Teater Västernorrland vid olika tillfällen för att jobba med teambuilding, gruppdynamik och process på olika sätt. Det ger en inblick i hur man kan jobba för att ta tillvara alla olika personers potential.

– Vi jobbar med högpresterande och högfunktionella konstnärliga team så man kan säga att vi är experter på samarbete, säger Lena Engqvist Forslund, teaterchef.

Regissör Rasmus Lindberg under en öppen repetition av Min vän fascisten.

PRODUKTIONER 2019

PELLE SVANSLÖS	dramatisering av Anneli Mäkelä fritt efter Gösta Knutssons böcker. regi Isabelle Moreau
I HUVUDET PÅ ALFHILD AGRELL	manus Therese Söderberg regi Dag Norgård
FYRA SPÄNN CITY	manus Alma Lindé regi Kristoffer Berglund
TARTUFFE	manus Jeas-Baptiste Molière regi & bearbetning Claes Åström
FALLET EXET	manus, regi och speldesign Ebba Petrén och Gabriel Widing
MIN VÄN FASCISTEN	manus och musik Klas Abrahamsson och Eric Gedeon regi Rasmus Lindberg
MINNESFÖRLUSTELSER	konstert till minnet av Örjan Lidén I samarbete med Mousiké, Vox Viva Tors Hammarkör och Hudiksvalls balalajkor
PREMIÄR PÅ EN DAG	workshopar i skolan
KREATIVA KLASSER	pågående projekt med klasser i länet
RUNDVANDRING	
SCENKONSTBIENNALENS	
ÖPPNINGSKONSTERT	
LUNCHTEATER:	
JACKE SJÖDINS LUNCHLÅDA	kåserier och sång (även Efter Jobbet)
MINNESBILDER	berättelser och sånger
BERGMAN OCH MUSIKEN	musikteater
SILVIO MÖTER CORNELIS	konstert (även Efter Jobbet)
BANG	teaterföreställning
VATTNET	berättarföreställning (även Efter Jobbet)
KOM IHÅG! KÖP MJÖLK,	
SKAFFA BARN	estradoesi
ANNA-LOTTA LARSSON	konstert (även Efter Jobbet)
KVINNORKAN	teaterföreställning
ETT O/ROLIGT LIV	teaterföreställning (även Efter Jobbet)
SÅNGER OM LIVET	konstert
EN KVÄLL I DUALISMENS TECKEN	konstert (även Efter Jobbet)

Författarsnack för bokklubbar

I samband med föreställningen **I huvudet på Alfild Agrell** erbjöds ett specialpaket för privata bokklubbar. Mindre sällskap fick pjäsens manus skickat till sig för att kunna läsa och diskutera det innan föreställningen. Efteråt hölls ett exklusivt eftersnack med manusförfattaren Therese Söderberg med möjlighet till frågor och diskussion kring pjäsen och författarens arbete. Erbjudandet uppskattades och flera bokklubbar gjorde en avstickare från sina vanliga träffar och fick en teaterupplevelse med plusmeny.

Storsatsning i Härnösand

2019 fokuserade Teater Västernorrland extra på grannstaden i norr. Härnösandsborna bjöds på familjemusikalen **Pelle Svanslös**, **Lunchteater** med kvällsföreställningar, **I huvudet på Alfild Agrell** och sommartheater i form av Molières **Tartuffe**.

Teater Västernorrland både producerar egna föreställningar och har en gästspelsscen i form av Lunchteater.

Mot en framtid i förändring

dans

Det kommande året gör vi så otroligt mycket. Vi utlovar anti-nationalistisk och inkluderande folkdans, ömma rörelser i högstadiesklassrum, vi ställer oss på klimatbarriaden med ett dansmanifest, vi träffas och dansar med barn, unga, vuxna och gamla. Ni kommer finna oss på teatern, på bibblan, på bygdegården, i skolan och på äldreboendet. Vi lovar att dansa på både in- och utandning. Om inte du kommer till oss så kommer vi till dig. Vi ses!

- Martin Forsberg, danschef

film

Vi har aldrig konsumerat eller skapat mer film och rörlig bild än i dag. Film är ett kraftfullt medium som kan vidga vår världsbild och skapa förståelse för andra människor och situationer. Film Västernorrland ska oförtrutet fortsätta arbeta för en ökad filmkunnighet hos barn och unga. Genom att verka för att en mångfald av filmer produceras och visas i länet kan vi bidra till att stärka identiteten hos länets invånare och minska polariseringen i samhället.

- Marie Nilsson, filmchef

musik

Varje dag uppmärksammas vi, vare sig vi vill det eller inte, på hur världen är stadd i förvandling; välfärdssamhället rustas ner, klassklyftorna ökar. Klimathotet eskalerar och främlingsfientlighet griper kring sig. Vad förmår musik mot allt detta? Jag lånar några ord från Leonard Bernstein, den amerikanske tonsättaren och dirigenten: "Detta blir vårt sätt att möta våldet: att musicera med starkare intensitet, större skönhet och djupare hängivenhet än någon sin tidigare". Just precis så kan, ska och kommer vi att göra.

- Elisabet Ljungar, musikchef

teater

2020 tänker vi ägna åt publiken. Världen svänger åt alla håll och det verkar som om vi människor krampaktigt försöker förstå vad som sker runt oss. De svåra frågorna om klimatet, demokratin och empatins gränser överväldigar oss. Samtidigt tuffar teatern på. Den ger sig aldrig. Vi ska fortsätta erbjuda luftfickor i vardagen för människor att mötas i. Vi ska göra det på fler platser, för fler människor. Barn och unga i hela länet ska bära känslan av att ha en egen teater. Vi ska vara en medborgarnas teater med plats för de oemotståndliga berättelserna.

- Kristoffer Berglund, teaterchef

Mål och måluppfyllelse

SÅ MÅNGA TRÄFFADE VI
97510 personer nåddes, varav 46 752 var barn och unga (48%). Mål: Nå en publik på totalt 99 500 personer varav 45 300 barn och unga (0-25 år).

BARN OCH UNGA
67% av bolagets totala antal aktiviteter riktade sig till barn och unga. Mål: Minst 50% av bolagets aktiviteter ska rikta sig till barn och unga (0-25år).

SÅ SPELADE VI
65% av föreställningarna spelades utanför ordinarie hemmascen. Mål: Minst 40% av föreställningarna ska genomföras utanför ordinarie hemmascen för respektive verksamhet. Bolaget gav föreställningar i länets samtliga kommuner. Mål: Presentera föreställningar i länets samtliga kommuner

ANTAL AKTIVITETER
1950 aktiviteter presenterades. Mål: Presentera 1 900 aktiviteter (föreställningar, konserter och pedagogisk verksamhet)

Ekonomisk översikt

	2019	2018	2017	2016	2015
Totala intäkter (tkr)	128 253	120 591	121 681	117 251	112 974
Resultat efter finansiella poster (tkr)	-970	-387	-802	-352	2 149
Balansomslutning (tkr)	22 400	27 886	27 097	27 382	28 446
Antal anställda (st)	89	92	91	96	93
SOLIDITET (%)	39	34	37	39	38

Resultaträkning *(Belopp i kkr)*

	Not	2019	2018
Verksamhetsanslag	3	107 160	104 911
Övriga rörelseintäkter	3	21 093	15 681
		128 253	120 592
Rörelsens kostnader			
Produktionskostnader		-34 117	-31 392
Övriga externa kostnader	4,5	-25 052	-20 991
Personalkostnader	6	-69 125	-67 827
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-914	-758
RÖRELSERESULTAT		-955	-376
Resultat från finansiella poster			
Räntekostnader och liknande kostnader		-15	-11
Resultat efter finansiella poster		-970	-387
Bokslutsdispositioner	7	370	-
RESULTAT FÖRE SKATT		-600	-387
ÅRETS RESULTAT		-600	-387

Kassaflödesanalys *(Belopp i kkr)*

	Not	2019	2018
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster		-970	-387
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet, m m		563	758
		-407	371
Betald inkomstskatt			-
KASSAFLÖDE FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN FÖRE FÖRÄNDRINGAR AV RÖRELSEKAPITAL		-407	371
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Ökning(-)/Minskning (+) av rörelsefordringar		1 862	-2 053
Ökning(+)/Minskning (-) av rörelseskulder		-4 516	1 176
KASSAFLÖDE FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		-3 061	-506
Investeringsverksamheten			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-935	-717
KASSAFLÖDE FRÅN INVESTERINGSVERKSAMHETEN		-935	-717
Finansieringsverksamheten			
KASSAFLÖDE FRÅN FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		-	
ÅRETS KASSAFLÖDE		-3 996	-1 223
Likvida medel vid årets början		17 035	18 257
Likvida medel vid årets slut		13 039	17 034

Balansräkning (Belopp i kkr)

	Not	2019	2018
TILLGÅNGAR			
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier	9	1 978	1 956
		1 978	1 956
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar		25	25
		25	25
SUMMA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		2 003	1 981
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		1 108	2 300
Aktuell skattefordran		1 866	1 866
Övriga fordringar		1 539	1 193
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	10	2 495	3 512
		7 008	8 871
Kortfristiga placeringar			
Övriga kortfristiga placeringar		7 369	-
		7 369	-
Kassa och bank		6 020	17 034
Summa omsättningstillgångar		20 397	25 905
SUMMA TILLGÅNGAR		22 400	27 886
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
EGET KAPITAL			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		5 000	5 000
		5 000	5 000
Fritt eget kapital			
Balanserad vinst		4 245	4 632
Årets resultat		-600	-387
		3 645	4 245
Summa eget kapital		8 645	9 245
Obeskattade reserver			
Periodiseringsfonder	13	-	370
		-	370
Kortfristiga skulder			
Förskott från kunder		494	349
Leverantörsskulder		4 345	6 545
Övriga kortfristiga skulder		2 607	2 498
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	14	6 309	8 879
		13 755	18 271
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		22 400	27 886

Noter

» NOT 1 - REDOVISNINGSPRINCIPER

Belopp i kkr om inget annat anges

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Värderingsprinciper m m

Tillgångar och skulder har värderats utifrån anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Intäkter

Nettoomsättningen omfattar försäljning av biljetter, övriga föreställningsintäkter och övriga intäkter. Biljettintäkter redovisas i samband med föreställningens genomförande. Redovisning av verksamhetsbidragen sker i enlighet med BFN R5 och redovisas som en intäktspost bland verksamhetsanslag. Bidragen är inte förknippade med några villkor.

Skatt

Redovisade inkomstskatter innefattar samtliga inhemska och utländska skatter som beräknas på företagets skattepliktiga resultat (K3, 29.2). Skattepliktigt resultat är det överskott eller underskott för ett räkenskapsår som ska ligga till grund för beräkningen av aktuell skatt enligt gällande skatteregler (K3, 29.5). Aktuell skatt värderas till det sannolika beloppet enligt de skattesatser och skatteregler som gäller per balansdagen (K3, 29.9). Aktuell skatt redovisas i resultaträkningen om inte skatten är hänförlig till en händelse eller transaktion som redovisas direkt i eget kapital. Skatteeffekter av poster som redovisas direkt mot eget kapital (K3, 29.8)

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången. När en komponent i en anläggningstillgång byts ut, utrangeras eventuell kvarvarande del av den gamla komponenten och den nya komponentens anskaffningsvärde aktiveras. Tillkommande utgifter som avser tillgångar som inte delas upp i komponenter läggs till anskaffningsvärdet om de beräknas ge företaget framtida ekonomiska fördelar, till den del tillgångens prestanda ökar i förhållande till tillgångens värde vid anskaffningstidpunkten. Utgifter för löpande reparation och underhåll redovisas som kostnader. Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod. När tillgångarnas avskrivningsbara belopp fastställs, beaktas i förekommande fall tillgångens restvärde. Linjär avskrivningsmetod används för övriga typer av materiella tillgångar.

Avskrivningar

Följande avskrivningstider tillämpas:

<i>Materiella anläggningstillgångar</i>	<i>År</i>
Inventarier	5-10
Instrument	5-10

Leasingavtal där företaget är leasetagare

Samtliga leasingavtal där företaget är leasetagare redovisas som operationell leasing (hyresavtal), oavsett om avtalen är finansiella eller operationella. Leasingavgiften redovisas som en kostnad linjärt över leasingperioden.

Finansiella tillgångar och skulder

Kundfordringar och övriga fordringar

Fordringar redovisas som omsättningstillgångar med undantag för poster med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen, vilka klassificeras som anläggningstillgångar. Fordringar tas upp till det belopp som förväntas bli inbetalt efter avdrag för individuellt bedömda osäkra fordringar. Fordringar som är räntefria eller som löper med ränta som avviker från marknadsräntan och har en löptid överstigande 12 månader redovisas till ett diskonterat nuvärde och tidvärdeförändringen redovisas som ränteintäkt i resultaträkningen.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in- eller utbetalningar. Som likvida medel klassificerar företaget, förutom kassamedel, disponibla tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut samt kortfristiga likvida placeringar som är noterade på en marknadsplats och har en kortare löptid än tre månader från anskaffningstidpunkten. Förändringar i spärrade medel redovisas i investeringsverksamheten.

» NOT 2 - UPPSKATTNINGAR OCH BEDÖMNINGAR

Inga väsentliga uppskattningar eller bedömningar är gjorda.

» NOT 3 - INTÄKTERNAS FÖRDELNING

Verksamhetsanslag	2019	2018
Statsbidrag till regional kulturverksamhet	40 396	39 417
Landstinget Västernorrland	39 386	38 636
Sundsvalls kommun	26 542	26 021
Härnösands kommun	836	837
SUMMA	107 160	104 911
Övriga rörelseintäkter	2019	2018
Övriga anslag	10 697	5 682
Produktionsintäkter	8 115	6 419
Övrigt	2 281	3 580
SUMMA	21 093	15 681

» NOT 4 - ARVODE OCH KOSTNADSERSÄTTNING TILL REVISORER

	2019	2018
Ernst & Young Revisionsuppdrag	43	41

» NOT 5 - OPERATIONELL LEASING - LEASETAGARE

Framtida minimileaseavgifter avseende icke uppsägningsbara operationella leasingavtal:	2019	2018
Inom ett år	9 653	9 447
Mellan ett och fem år	13 099	666
Senare än fem år	-	-
	22 752	10 113
Räkenskapsårets kostnadsförda leasingavgifter	11 735	11 311
Företaget har leasingavtal avseende kontorsinventarier, fordon och lokaler, vilka klassas som operationell leasing.		

» NOT 6 - ANSTÄLLDA OCH PERSONALKOSTNADER

Medelantalet anställda	2019	2018
Kvinnor	47	47
Män	42	45
Totalt	89	92
Antal anställda har under året varit 261 personer varav 89 ordinarie och 172 med produktions- och korttidsanställningar.		
Löner & andra ersättningar samt sociala kostnader, inkl. pensionskostnader	2019	2018
Styrelse och VD	1 256	1 220
Övriga anställda	46 413	45 238
Summa	47 669	46 458
Sociala kostnader	15 867	15 684
Pensionskostnader för styrelsen och verkställande direktören	280	293
Pensionskostnader för övriga anställda	4 173	3 774
Summa	20 320	19 751

» NOT 7 - BOKSLUTSDISPOSITIONER

	2019	2018
Periodiseringsfond, årets återföring	370	-
Summa	370	-

» NOT 8 - SKATT PÅ ÅRETS RESULTAT

	2019	2018
Aktuell skattekostnad	-	-
Skatt hänförlig till tidigare år	-	-
	-	-
Avstämning av effektiv skatt	2019	2018
Resultat före skatt	-600	-374
Skatt enligt gällande skattesats	-	-
Skatteeffekt av ej avdragsgilla kostnader	-	-
Skatt hänförlig till tidigare år	-	-
Redovisad effektiv skatt	-	-

» NOT 9 - INVENTARIER

	2019	2018
Akkumulerade anskaffningsvärden		
- Vid årets början	9 225	8 570
- Rörelseförvärv	936	716
- Avyttringar och utrangeringar	-	-61
	10 161	9 225
Akkumulerade avskrivningar		
- Vid årets början	-7 269	-6 572
- Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	-	61
- Årets avskrivning	-914	-758
	-8 183	-7 269
REDOVISAT VÄRDE VID ÅRETS SLUT	1 978	1 956

» NOT 10 - FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

	2019	2018
Upplupna intäkter	-	617
Förutbetalda hyror	2 000	1 878
Förutbetalda leasingavgifter och försäkringar	270	244
Övriga förutbetalda kostnader	225	773
	2 495	3 512

» NOT 11 - DISPOSITION AV VINST

Förslag till disposition av företagets vinst

Styrelsen föreslår att fritt eget kapital, kronor 3 645 013, disponeras enligt följande:

	2019-12-31
Balanseras i ny räkning	3 645 3 645

» NOT 12 - ANTAL AKTIER OCH KVOTVÄRDE

	2019	2018
Antal A-aktier	100	100
Kvotvärde	50 000	50 000

» NOT 13 - PERIODISERINGSFONDER

	2019	2018
Periodiseringsfond, avsatt vid beskattningsår 2016	-	370
	-	370
Av periodiseringsfonder utgör 0 tkr (81 tkr) uppskjuten skatt.		

» NOT 14 - UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

	2019	2018
Upplupen övertid	511	638
Upplupna semesterlöner	2 272	2 024
Upplupna sociala avgifter	872	837
Pensionskostnader och löneskatt	1 526	1 597
Förutbetalda intäkter	750	2 469
Övriga interimsskulder	378	1 314
	6 309	8 879

» NOT 15 - NYCKELTALSDEFINITIONER

Balansomslutning:

Totala tillgångar.

Soliditet:

Eget kapital och obeskattade reserver (med avdrag för uppskjuten skatt) i förhållande till balansomslutningen.

Filmspelning Vi gör film!

Anita Wall

Fyra spänn City

Spela teater på påsklovet

Nordiska
Kammarorkestern

Human After All

2019

NORRDANS
FILM VÄSTERNORRLAND
DANS VÄSTERNORRLAND
MUSIK VÄSTERNORRLAND
TEATER VÄSTERNORRLAND
NORDISKA KAMMARORKESTERN

Scenkonst Västernorrland

Scenkonst Västernorrland AB ägs av Region Västernorrland och Sundsvalls kommun som tillsammans med Kulturrådet står för huvudfinansieringen. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla bolagets verksamhet inom dans, film, musik och teater.